

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Klemen BOC

**ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA IZBRANE
IZLETNIŠKO TURISTIČNE KMETIJE**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Klemen BOC

**ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA IZBRANE IZLETNIŠKO
TURISTIČNE KMETIJE**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS ON THE EXAMPLE OF AN
AGRITOURISM FARM**

GRADUATION THESIS
University Studies

Ljubljana, 2009

Diplomsko delo je zaključek univerzitetnega študija agronomije. Opravljeno je bilo na Katedri za agrometeorologijo, urejanje kmetijskega prostora ter ekonomiko in razvoj podeželja Oddelka za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Študijska komisija Oddelka za agronomijo je za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Andreja Udovča.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: prof. dr. Franc BATIČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Član: prof. dr. Andrej UDOVČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Članica: prof. dr. Katja VADNAL
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Datum zagovora:

Naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisani se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddal v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Klemen BOC

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Dn
DK	UDK 631.115.11:338.48:631.15(497.4 Martinj Vrh)(043.2)
KG	kmečki turizem/kmetijstvo/turistične kmetije/Martinj Vrh/uspešnost poslovanja
KK	AGRIS E80
AV	BOC, Klemen
SA	UDOVČ, Andrej (mentor)
KZ	SI-100 Ljubljana, Jamnikarjeva 101
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo
LI	2009
IN	ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA IZBRANE IZLETNIŠKO TURISTIČNE KMETIJE
TD	Diplomsko delo (univerzitetni študij)
OP	XI, 38, [3] str., 8 pregl., 24 sl., 1 pril., 22 vir.
IJ	sl
JJ	sl/en
AI	V diplomski nalogi smo analizirali poslovanje izletniško turistične kmetije Na Puč, predvsem zakaj so se obiskovalci odločili za obisk kmetije, koliko denarja so pripravljene potrošiti, kako pogosto se vračajo na kmetijo in kako so obiskovalci izvedeli za to kmetijo. Napravili smo anketni intervju za gospodarja kmetije in raziskovalni vprašalnik za obiskovalce, rezultate pa smo analizirali z opisno statistiko ter jih predstavili s preglednicami in grafi. Ugotovili smo, da so se obiskovalci odločili za obisk naše izbrane kmetije predvsem zato, ker jo poznajo (vedo, kje se nahaja, kakšno postrežbo in ponudbo imajo). Gostje so pripravljene potrošiti do 100 € na dan na kmetiji. Na kmetijo se radi vračajo, saj je bilo veliko gostov tukaj že večkrat, nekateri, ki pa so bili tukaj samo enkrat, se bodo pa še kdaj vrnili. Vir informacij za goste kmetije so bili najpogostejše obiskovalci, ki so že kdaj bili na kmetiji Na Puč. Tako se širi oglaševanje izletniško turistične kmetije Na Puč, ki na leto ne zapravi čisto nič za svoje oglaševanje. Dobro ime kmetije se med ljudmi dokazuje tudi tako, da se morajo gostje, ki bi želeli imeti kosilo, predhodno tudi naročiti.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Dn
DC UDC 631.115.11:338.48:631.15(497.4 Martinj Vrh)(043.2)
CX rural tourism/agriculture/turist farms/Martinj Vrh Slovenia/efficiency
CC AGRIS E80
AU BOC, Klemen
AA UDOVČ, Andrej (supervisor)
PP SI-1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101
PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Agronomy
PY 2009
TI ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS ON THE EXAMPLE OF AN
AGRITOURISM FARM
DT Graduating thesis (university Studies)
NO XI, 38, [3] p., 8 tab., 24 fig., 1 ann., 22 ref.
LA sl
AL sl/en
AB In diploma work were operating activities of touristic farm "Na Puč" analyzed. The final aim was to define the most common reasons why to pay a visit to the farm and how much money an average visitor is willing to spend. An interesting topic was also how the guests learnt about the farm in the first place and how often they re-visited it. The manager as well as a certain number of visitors kindly answered the interview and the survey. After carefully analyzing and comparing the results, we also presented them in charts and graphs. The results showed that the visitors mostly decided to pay a visit to the farm due to the information they had already had about it, such as location and service. The highest daily expenditure amounts up to 100 €. Many answers prove that the guests have already visited the farm or they intend to do so in future. They got basic knowledge about the farm from their friends and people who have been guests at the farm themselves. This also seems to be the best way of self-promotion. The facts that booking is obligatory in advance and the reputation so widely spread are the best way to attract new guests.

KAZALO VSEBINE

	str.
Ključna dokumentacijska informacija (KDI)	III
Key Words Documentation (KWD)	IV
Kazalo vsebine	V
Kazalo preglednic	VII
Kazalo slik	VIII
Kazalo prilog	IX
Okrajšave in simboli	X
1 UVOD	1
1.1 POVOD ZA RAZISKAVO	1
1.2 NAMEN DIPLOMSKE NALOGE	1
1.3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	2
2 PREGLED OBJAV	3
2.1 DEFINICIJA KMETIJE	3
2.2 DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	3
2.2.1 Turistična dejavnost kot dopolnilna dejavnost	3
2.2.1.1 Oblike turistične dejavnosti na kmetiji	4
2.2.1.2 Obseg turistične dejavnosti na kmetiji	4
2.2.2 Pogoji za opravljanje turistične dejavnosti na kmetiji	5
2.2.2.1 Pogoji glede ponudbe hrane na turistični kmetiji	5
2.2.2.2 Pogoji glede ureditve prostorov	5
2.2.2.3 Pogoji za predelavo in ponudbo živil živalskega izvora na turistični kmetiji	6
2.2.2.4 Zdravstveno – sanitarni pogoji	6
2.2.2.5 Pogoji glede kakovosti ponudbe turistične kmetije	6
2.2.2.6 Obratovalni čas	7
2.3 STANJE NA PODROČJU SLOVENSKEGA KMETIJSTVA	8
2.3.1 Število kmetij	8
2.3.2 Dopolnilne dejavnosti	8
2.4 PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA 2007 – 2013	9
2.4.1 Os 1: izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja	9
2.4.2 Os 2: izboljšanje okolja in podeželja	9
2.4.3 Os 3: kakovost življenja na podeželju in diverzifikacija podeželskega gospodarstva	10
2.4.4 Os 4: izvajanje pristopa LEADER	10
2.5 SPREMLJANJE POSLOVANJA PODJETJA	10
2.5.1 Ugotavljanje uspešnosti poslovanja podjetja	10
2.5.2 Analiza poslovanja podjetja	10
2.6 PREDSTAVITEV OBMOČJA MARTINJ VRH	11
2.6.1 Zgodovina območja	11
2.6.2 Lega	11

2.6.3	Prebivalstvo	11
2.6.4	Kmetijstvo in gozdarstvo	12
2.6.5	Turizem	12
2.6.6	Značilnosti vasi Martinj Vrh	12
3	MATERIAL IN METODE	13
4	REZULTATI	15
4.1	ANKETNI INTERVJU Z GOSPODARJEM	15
4.2	ANALIZA ODGOVOROV OBISKOVALCEV IZLETNIŠKO TURISTIČNE KMETIJE NA PUČ	17
4.2.1	Analiza odgovorov	17
4.2.1.1	Razlog obiska izletniško turistične kmetije Na Puč	20
4.2.1.2	Koliko denarja so obiskovalci pripravljeni potrošiti na dan na izletniško turistični kmetiji Na Puč	24
4.2.1.3	Pogostost vračanja obiskovalcev na izletniško turistično kmetijo Na Puč	27
4.2.1.4	Vir informacij o obstoju izletniško turistične kmetije Na Puč	30
4.2.1.5	Mnenja obiskovalcev za povečanje prepoznavnosti izletniško turistične kmetije Na Puč	31
4.2.1.6	Zadovoljstvo obiskovalcev s ponudbo izletniško turistične kmetije Na Puč	31
4.2.1.7	Želje oziroma pobude obiskovalcev za spremembe v ponudbi izletniško turistične kmetije Na Puč	32
5	RAZPRAVA IN SKLEPI	33
5.1	RAZPRAVA	33
5.2	SKLEPI	34
6	POVZETEK	36
7	VIRI	37
	ZAHVALA	
	PRILOGE	

KAZALO PREGLEDNIC

	str.
Preglednica 1: Število kmetijskih gospodarstev v Sloveniji v letu 2000 (Dernulc in sod., 2002).	8
Preglednica 2: Uporabljena zemljišča v lasti izletniško turistične kmetije Na Puč, 2008.	16
Preglednica 3: Število obiskovalcev kmetije po spolu, 2008.	18
Preglednica 4: Število obiskovalcev kmetije po starosti, 2008.	18
Preglednica 5: Število obiskovalcev kmetije po stopnji izobrazbe, 2008.	18
Preglednica 6: Število obiskovalcev kmetije po tipu družine, 2008.	18
Preglednica 7: Število obiskovalcev kmetije po velikosti njihovega mesečnega dohodka, 2008.	19
Preglednica 8: Število obiskovalcev izletniško turistične kmetije Na Puč, glede na občino, iz katere prihajajo, 2008.	19

KAZALO SLIK

	str.
Slika 1: Eno jabolko (Kakovost, 2007)	6
Slika 2: Dve jabolki (Kakovost, 2007)	7
Slika 3: Tri jabolka (Kakovost, 2007)	7
Slika 4: Štiri jabolka (Kakovost, 2007)	7
Slika 5: Dopolnilne dejavnosti na družinskih kmetijah, Slovenija, 2000 (Dernule in sod., 2002).	8
Slika 6: Kažipot na križišču Martinj Vrha (foto: K. Boc), 2008	15
Slika 7: Prikazuje izletniško turistično kmetijo Na Puč (foto: K. Boc), 2008	17
Slika 8: Anketiranci po razlogu obiska in spolu, 2008.	20
Slika 9: Anketiranci po razlogu obiska in starosti, 2008.	21
Slika 10: Anketiranci po razlogu obiska in izobrazbi, 2008.	22
Slika 11: Anketiranci po razlogu obiska in velikosti mesečnega dohodka na člana gospodinjstva, 2008.	23
Slika 12: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in spolu, 2008.	24
Slika 13: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in starosti, 2008.	24
Slika 14: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in stopnji izobrazbe, 2008.	25
Slika 15: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in tipu družine, 2008.	25
Slika 16: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in velikosti mesečnega dohodka na člana gospodinjstva, 2008.	26
Slika 17: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in spolu, 2008.	27
Slika 18: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in starosti, 2008.	27

Slika 19: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in stopnji izobrazbe, 2008.	28
Slika 20: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in tipu družine, 2008.	28
Slika 21: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in velikosti mesečnega dohodka na člana gospodinjstva, 2008.	29
Slika 22: Anketiranci po viru informacij o obstoju kmetije in spolu, 2008.	30
Slika 23: Anketiranci po viru informacij o obstoju kmetije in starosti, 2008.	30
Slika 24: Anketiranci po viru informacij o obstoju kmetije in stopnji izobrazbe, 2008.	31

KAZALO PRILOG

Priloga: Vprašalnik za anketni intervju za obiskovalce

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

OMD	območje z omejenimi dejavniki
EU	Evropska Unija
PRP 2007 – 2013	Program razvoja podeželja Republike Slovenije, za obdobje 2007-2013
ZKme	Zakon o kmetijstvu
EKSRP	Evropski Kmetijski Sklad za Razvoj Podeželja
KZU	Kmetijsko zemljišče v uporabi
€	Evro

1 UVOD

Kmetovanje na območjih z omejenimi dejavniki je izjemno težko, še težje pa se je ukvarjati z dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji. Zato je potrebno veliko predanosti delu in osebnega truda, več tehničnega in tehnološkega znanja, seveda pa tudi pomoč države prispeva k uspešnejšemu delu oziroma realizaciji.

V določenih primerih je najprimernejša usmeritev v ekološko kmetovanje. Ekološke kmetije predstavljajo po podatkih iz leta 2006 2,4 % vseh slovenskih kmetij ali 4,2 % obdelovalnih zemljišč, Slovenija pa ostaja kljub visoki rasti prodaje zaradi skromne domače ponudbe še vedno ekološko nerazvit trg (Zemljič, 2008).

Zaradi količine časa, ki ga gospodarji kmetije namenijo kmetovanju in vodenju dopolnilne dejavnosti (če jo imajo) na kmetiji, v območju z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) ne morejo hoditi v službo drugam, ampak je njihova zaposlitev doma. To vzame osebi, ki je zaposlena doma, več časa kot samo navaden 8-urni delovni dan v službi, ter vse vikende in praznike. Zaradi OMD je potrebno postoriti veliko ročnega dela, ker veliko tehnologije ne pride v poštev kot bi običajno, če bi bili npr. travniki bolj ravni. Poleg tega se gospodarji vključujejo v katero od združenj kmetov, krožke, samopomoči in tudi medsebojno bolj komunicirajo, si izmenjujejo izkušnje. To jim pomaga pri odkrivanju novih metod dela, postopkov in celo lažjega kmetovanja in izvajanje dopolnilne dejavnosti.

1.1 POVOD ZA RAZISKAVO

Biotehniška fakulteta je ob svoji 60. obletnici delovanja organizirala nagradni natečaj za izdelavo razvojnega načrta izbranega območja. Na izbranem območju Martinj vrh je tudi izletniško turistična kmetija, katere poslovanje bi želeli natančneje analizirati.

Za poslovanje naše izbrane kmetije so najpomembnejši obiskovalci, saj po svoje predstavljajo kazalnik, kako uspešno poslujejo na kmetiji.

1.2 NAMEN DIPLOMSKE NALOGE

S pomočjo izbrane literature in vprašalnika bomo poskušali ugotoviti, koliko obiskovalcev pride na to območje. Zanima nas, kako so obiskovalci izvedeli za to kmetijo, kako pogosto se vračajo na to točko, koliko denarja so pripravljeni potrošiti ter zakaj so se odločili za obisk naše izbrane kmetije.

Za potrebe analize je vprašalnik ključnega pomena. Z njim bomo dobili odgovore na vprašanja, ki so se porajala pri izdelavi diplomske naloge:

- analizirati dejansko stanje izletniško turistične kmetije Na Puč,
- analizirati uspešnost poslovanja izbrane kmetije in
- analizirati zadovoljstvo gostov kmetije Na Puč.

Ugotoviti želimo razpoznavnost izletniško turistične kmetije Na Puč med stalnimi in novimi gosti.

1.3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Zanimalo nas je, kakšno je obstoječe stanje kmetije in gospodinjstva. Hoteli smo tudi izvedeti, kako izvajajo dopolnilno dejavnost, s katero se ukvarjajo, ter kakšne nastanitvene zmogljivosti imajo.

Ugotavljali smo, zakaj so se obiskovalci odločili za obisk kmetije Na Puč, koliko denarja so pripravljeni potrošiti na dan na tej kmetiji, kako pogosto se vračajo na to kmetijo ter kako so izvedeli za to izletniško točko.

Zanimalo nas je tudi mnenje obiskovalcev, kako bi po njihovem mnenju še povečali prepoznavnost tega kraja in izletniško turistične kmetije Na Puč, ali so zadovoljni s ponudbo in kakšna se jim zdi ponudba, ter kaj si v ponudbi še želijo oziroma kaj bi želeli spremeniti.

2 PREGLED OBJAV

Uspešno poslovanje pri dopolnilnih dejavnostih na kmetiji pogojuje oblika dopolnilne dejavnosti, okolje v katerem je izbrana kmetija, naravne danosti za izvajanje dopolnilne dejavnosti ter zakonodaja.

2.1 DEFINICIJA KMETIJE

Kmetija je oblika kmetijskega gospodarstva, na katerem se eno ali več gospodinjstev ukvarja s kmetijsko dejavnostjo. Člani ali članice kmetije so fizične osebe, ki so člani gospodinjstva po predpisih o prijavi prebivališča in so starejši od 15 let (Zakon o kmetijstvu, 2008).

2.2 DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI

Dopolnilna dejavnost na kmetiji je s kmetijstvom oziroma gozdarstvom povezana dejavnost, ki omogoča kmetiji boljšo rabo njenih proizvodnih zmogljivosti ter delovnih moči članov kmetije in zaposlenih na kmetiji (Zakon o kmetijstvu, 2008).

V skladu z novim Zakonom o kmetijstvu, objavljenem v Uradnem listu RS, št. 45/2008, ki velja od 24.5.2008, je nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji član kmetije, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo. Strokovna usposobljenost ni več predpisana kot pogoj za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Upravna enota mora vsako leto preverjati izpolnjevanje pogojev o letnem dohodku iz dopolnilne dejavnosti. Prav tako mora za preverjanje izpolnjevanja pogojev sama pridobiti za nosilca dopolnilne dejavnosti na kmetiji ali za nosilca celotne kmetijske, gozdarske in dopolnilne dejavnosti na kmetiji, podatke iz obračuna davka od dohodka dopolnilne dejavnosti za preteklo leto ali iz dokončne odločbe o odmeri dohodnine za dohodek dopolnilne dejavnosti za preteklo leto.

Pri nas se na kmetijah razvijajo predvsem dopolnilne dejavnosti, ki so tesno povezane s kmetijsko pridelavo. To so predelava in prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov, domača obrt in turistična dejavnost na kmetiji, kjer gre tudi za prodajo po večini doma pridelane hrane in izrabo razpoložljivega prostora (Krašovec, 1997).

2.2.1 Turistična dejavnost kot dopolnilna dejavnost

Kmetija oz. gospodar se odloči za dopolnilno dejavnost iz več razlogov. Ti razlogi so lahko ekonomski (dopolnilna dejavnosti bi prinašala večji dohodek), dobre ali slabe naravne danosti (rodovitna zemlja, veliko gozda, veliko pašnikov omogočajo izvajanje dopolnilne dejavnosti ali pa nasprotno, nerodovitna zemlja, pomanjkanje gozda in pašnikov ne omogoča običajne kmetijske prakse in je rešitev samo v izvajanju dopolnilne dejavnosti) ali pa skrb za okolje (postavitev bioloških čistilnih naprav) in skrb za ohranjanje kulturne krajine ter biološke pestrosti (z ustreznim kmetovanjem obdržati pestrost in izgled krajine).

Leta 2005 se je s turizmom na kmetiji v Sloveniji ukvarjalo 458 kmetij (Program..., 2008), vendar še vedno obstajajo razmere in možnosti za razširitev in razvoj, predvsem v specializacijo turistične ponudbe na kmetijah. Turizem ima na območju Slovenije velik

razvojni potencial, ki pa lahko s pomočjo dodatnih sredstev (finančna podpora države) postane ena izmed vodilnih panog slovenskega gospodarstva in hkrati vodilna dodatna aktivnost na kmetijah.

2.2.1.1 Oblike turistične dejavnosti na kmetiji

Turistična dejavnosti se deli na gostinsko in negostinsko dejavnost.

Oblike negostinske dejavnosti so vse dejavnosti, ki niso povezane z gostinstvom, torej niso povezane s hrano in pijačo. Na primer ogled živali in ježa nekaterih živali, ogled okolice in ogled kmetije, prikaz del na kmetiji, oddajanje športnih rekvizitov, oddajanje zemljišč za piknike.

Oblike gostinske dejavnosti na kmetiji:
kmetija z nastanitvijo, izletniška kmetija, vinotoč, osmica in planšarija.

Kmetija z nastanitvijo

Take vrste kmetija za nastanitev ponuja sobe, stanovanje, apartma, prostor za taborjenje ali pa prostor za kampiranje. Ker mora kmetija zaradi nastanitev nuditi gostom tudi hrano, lahko kombinacije zajtrka, kosila in večerje ponuja v obliki nočitve z zajtrkom, celodnevne oskrbe na osnovi polpenziona ali polnega penziona ali v obliki najema apartmaja. (Kulovec, 2002; Krašovec, 2008).

Izletniška turistična kmetija

Ponuja hrano in pijačo, ponuditi sme jedi iz domačega okolja, doma pridelane in predelane pijače, razne napitke, ustekleničeno in mineralno vodo. Z dovoljenjem pristojnega organa lokalne skupnosti omogoča nudenje kupljenih pijač na taki kmetiji. V ponudbi nimajo prenočišč (Kulovec, 2002; Krašovec, 2008).

Vinotoč in osmica

Dve različni obliki strežbe in prodaje lastnega vina in drugih doma pridelanih alkoholnih in brezalkoholnih pijač. V vinotoču prodajajo in strežejo hrano in pijačo čez vse leto, dokler imajo svojo lastno pijačo. Osmice strežejo in prodajajo hrano in pijačo največ dvakrat na leto do deset dni. Vinotoč lahko ponuja le hladne prigrizke, domače pecivo, domač kruh, lastno vino in druge alkoholne in brezalkoholne pijače. Poleg naštetega pa lahko v osmici ponujajo še eno krajevno značilno jed (Kulovec, 2002; Krašovec, 2008).

Planšarija

Ponuja sir, mleko, mlečne izdelke in hladne prigrizke, doma pridelane alkoholne in brezalkoholne pijače, tople in hladne napitke in eno domačo jed iz kotlička. Za tekoče leto pašna skupnost potrdi čas pašne sezone, v katerem planšarija nudi jedi in pijače (Krašovec, 2008).

2.2.1.2 Obseg turistične dejavnosti na kmetiji

Letni dohodek iz dopolnilne dejavnosti na člana kmetije ne sme presegati 1,5 povprečne letne plače na zaposleno ali zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu, v območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost pa ne sme presegati tri

povprečne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu. Upravna enota odvzame dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti, če niso izpolnjeni pogoji glede letnega dohodka (Zakon o kmetijstvu, 2008).

Poleg določitve obsega dohodka je predpisan tudi fizični obseg, v okviru katerega se lahko izvaja turistična dejavnost. Obsega lahko največ 60 sedežev na izletniških kmetijah in vinotočih ter največ 10 sob in dodatnih skupnih ležišč na kmetijah z nastanitvijo, pri čemer število vseh ležišč ne sme biti večje od 30. Tudi v primeru apartmajev se upošteva število sob, saj pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih apartma opredeljuje kot enosobni ali večsobni nastanitveni prostor (Krašovec, 2008).

2.2.2 Pogoji za opravljanje turistične dejavnosti na kmetiji

2.2.2.1 Pogoji glede ponudbe hrane na turistični kmetiji

Z doma pridelanimi surovinami (vrtnine, sadje, žito, surovine živalskega izvora) lahko turistične kmetije postrežejo z jedmi, ki imajo še posebno vrednost, če so le-te tradicionalne jedi za Slovenijo, za pokrajino v kateri se nahajajo ali celo za njihovo vas oziroma območje, v katerem se nahajajo.

Turistična kmetija mora zagotoviti takšen obseg kmetijske dejavnosti, ki zagotavlja najmanj 30 odstotkov vrednosti lastnih surovin. Hkrati lahko do največ 30 odstotkov vrednosti surovin kupi v trgovini. Vse ostalo mora kupiti od drugih kmetij (Krašovec, 2008).

2.2.2.2 Pogoji glede ureditve prostorov

Domačnost in toplina prostora sta pomembna za dobro počutje, za udobno bivanje gosta ter za njegovo veliko verjetnost ponovnega obiska. Turistična kmetija kot celota mora ustrezati krajevnim arhitekturnim in okoljskim značilnostim.

Najnujnejšo ureditev prostorov določa Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, ki je objavljen v Uradnem listu RS št. 88/2000.

Izletniška kmetija mora imeti urejen prostor za strežbo jedi in pijač, t.i. kmečko izbo, stranišče za goste, ki je ločeno za moške in ženske ter kuhinjo za pripravo jedi. Vinotoč mora tudi imeti naštete prostore, kuhinjo pa le z osnovno opremo za pripravo hladnih jedi. Kmečka kuhinja mora biti ločena od prostora, v katerem strežejo pijače in jedi. V njej morata biti ločena delovna območja za čista in nečista opravila (Krašovec, 2008).

Soba za nastanitev ima bivalni prostor in kopalnico. Sobe za nastanitev imajo lahko tudi skupno kopalnico, ki mora biti v vsaki etaži na vsakih 20 postelj. Poleg tega pa še eno žensko stranišče, eno moško stranišče in en pisoar (obvezno pri novogradnji). Minimalno opremo sob in kopalnic določa Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti (2000).

Pri urejanju prostorov za posamezno kategorijo turističnih kmetij je pomembno upoštevati poleg prej navedenega pravilnika še Pravilnik o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov in marin (1997).

2.2.2.3 Pogoji za predelavo in ponudbo živil živalskega izvora na turistični kmetiji

Na turistični kmetiji lahko predelujejo živila živalskega izvora le pod pogojem, da le-ta izpolnjuje pogoje, ki jih določa Pravilnik o veterinarsko-sanitarnih pogojih za proizvodnjo živil živalskega izvora ter oddajo v promet za javno potrošnjo (1999).

Ob upoštevanju časovnega zaporedja je na turistični kmetiji mogoče uporabiti klavni prostor tudi za razsek in predelavo mesa. Meso in mesne izdelke pa je mogoče prodajati le v obliki hrane za goste, pod pogoji, ki veljajo za predelavo živil živalskega izvora na turistični kmetiji (Krašovec, 2008).

2.2.2.4 Zdravstveno – sanitarni pogoji

Ponujena živila oz. hrana in pijača na turistični kmetiji mora ustrezati zdravstvenim in higienskim zahtevam. To določa Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (2000) in Uredba Evropskega parlamenta in sveta (ES) o higieni živil (2004).

2.2.2.5 Pogoji glede kakovosti ponudbe turistične kmetije

Pridobitev kategorije je za vse turistične kmetije z nastanitvijo obvezna. Pogoji za kategorizacijo so določeni v Pravilniku o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov in marin (1997).

Na turistični kmetiji je z jabolki označena kakovost in obseg storitev. Sem je vključena tudi urejenost kmetije kot celote (prostori, kjer se zadržujejo gostje, kakovost in pestrost jedi in pijače, možnost preživljanje prostega časa). Kakovost ponudbe se preverja vsake tri leta (Kakovost, 2007).



Slika 1: Eno jabolko (Kakovost, 2007)

Eno jabolko predstavlja preprosto opremljene sobe s skupno kopalnico in straniščem.



Slika 2: Dve jabolki (Kakovost, 2007)

Ta kategorija označuje dobro ponudbo kmetije in preprosto opremljene sobe (najmanj polovica jih ima lastno kopalnico in stranišča).



Slika 3: Tri jabolka (Kakovost, 2007)

Tri jabolka predstavljajo zelo dobro ponudbo kmetije in dobro opremljene sobe (večina z lastno kopalnico in straniščem).



Slika 4: Štiri jabolka (Kakovost, 2007)

Kmetija, ki je označena s štirimi jabolki, ponuja zanimivo in aktivno preživljanje počitnic tudi takrat, ko pridejo otroci na kmetijo brez spremstva staršev, najpogosteje s svojimi vzgojitelji. Nekatere kmetije varstvo in pester program aktivnosti v celoti zagotovijo same. Programi bivanja na kmetiji vključujejo spoznavanje narave in dela na kmetiji ter animirano igro pod skrbnim vodstvom vzgojiteljev ali drugih strokovno usposobljenih oseb.

2.2.2.6 Obratovalni čas

Za gosta, ki bo prišel na turistično kmetijo, je pomemben tudi obratovalni čas. S tem pridobi informacijo o možnem prihodu ter o nemotenem delovanju turistične kmetije v navedenem obratovalnem času. Turistična kmetija mora določiti obratovalni čas in ga objaviti na vidnem mestu na kmetiji na podlagi Pravilnika o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost (1999).

2.3 STANJE NA PODROČJU SLOVENSKEGA KMETIJSTVA

2.3.1 Število kmetij

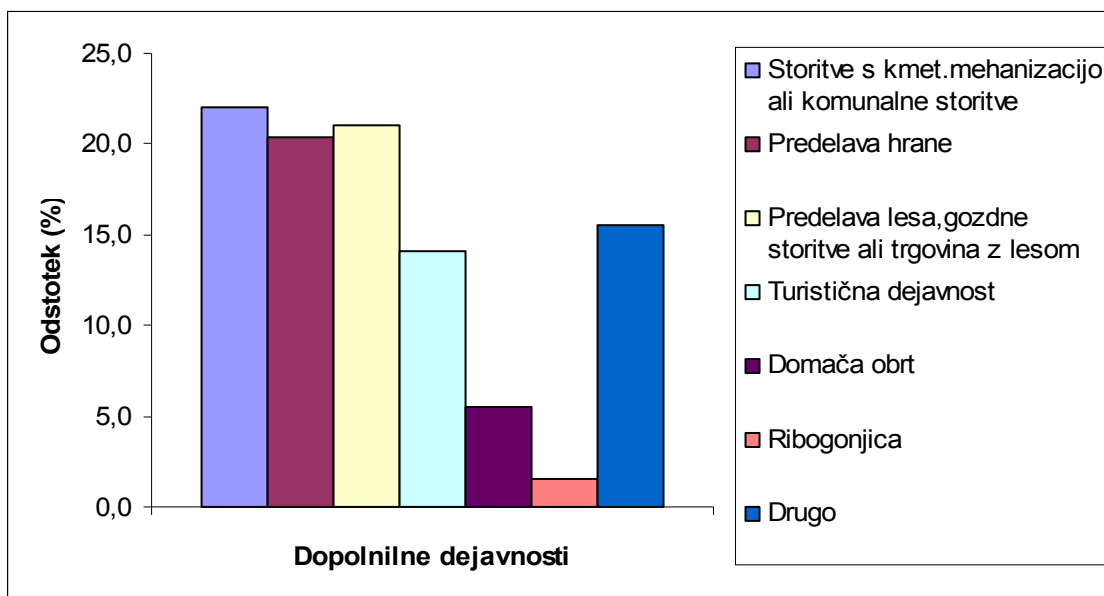
Kot prikazuje preglednica 1 je bilo v Sloveniji po podatkih popisa kmetijskih gospodarstev (Dernulc in sod., 2002) leta 2000 93.344 kmetijskih gospodarstev. Od tega je 93.213 družinskih kmetij in 131 kmetijskih podjetij.

Preglednica 1: Število kmetijskih gospodarstev v Sloveniji v letu 2000 (Dernulc in sod., 2002).

Kmetijska gospodarstva	Število kmetijskih gospodarstev
Vsa kmetijska gospodarstva	93.344
Družinske kmetije	93.213
Kmetijska podjetja	131

2.3.2 Dopolnilne dejavnosti

Po podatkih popisa kmetijskih gospodarstev (Dernulc in sod., 2002) je bilo v Sloveniji leta 2000 slabih 6 % družinskih kmetij, ki se ukvarja s kakšno od dopolnilnih dejavnosti. Na sliki 5 je razvidno, da po številčnosti najbolj izstopajo storitve s kmetijsko mehanizacijo, predelava lesa in predelava hrane na družinskih kmetijah. Sledita jim turistična dejavnost, domača obrt in ribogojništvo.



Slika 5: Dopolnilne dejavnosti na družinskih kmetijah, Slovenija, 2000 (Dernulc in sod., 2002).

Med statističnimi regijami se prevladujoči tipi dopolnilnih dejavnosti razlikujejo. Po podatkih popisa kmetijskih gospodarstev (Dernulc in sod., 2002) so v Sloveniji leta 2000 storitve s kmetijsko mehanizacijo najbolj razširjene v pomurski, podravski in savinjski regiji. Predelava hrane je najbolj razširjena v goriški, osrednjeslovenski in savinjski regiji, predelava lesa, gozdarske storitve in trgovina z lesom pa v osrednjeslovenski, savinjski regiji in v JV Sloveniji.

Verjetno gre za razlike v razširjenosti posameznih dopolnilnih dejavnosti med regijami v velikem delu pripisati lokalno specifičnim razmeram za razvoj posameznih dejavnosti (naravni viri, prostorske značilnosti, bližina trgov). V popisu kmetijskih gospodarstev (Dernulc, 2002) v Sloveniji leta 2000 zasledimo, da verjetnost za odločitev za dopolnilno dejavnost narašča tudi z obsegom delovnih moči na družinski kmetiji.

Z velikostjo družinske kmetije narašča delež družinskih kmetij z dopolnilnimi dejavnostmi. Več kot polovica družinskih kmetij z dopolnilno dejavnostjo (54 %) spada v velikostni razred 1 do 5 ha kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU). 25 % dopolnilnih dejavnosti se izvaja na družinskih kmetijah, ki spadajo v velikostni razred 5 do 10 ha KZU (Dernulc in sod., 2002).

2.4 PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA 2007 – 2013

Program razvoja podeželja 2007 – 2013 (Program..., 2008), ki ga izvaja Slovenija, je razdeljen v štiri prednostne osi, ki skupaj vsebujejo 18 ukrepov. Z določitvijo in izvajanjem nalog po oseh si Slovenija prizadeva za ravnovesje in medsebojno dopolnjevanje tako znotraj posamezne osi, kot tudi med osmi. Upravičenec lahko izvaja aktivnosti znotraj enega ukrepa, kar pa spodbudi k izvajanju aktivnosti drugih ukrepov. To omogoča učinkovito porabo sredstev¹ in uspešnejše in hitrejšo doseganje ciljev ukrepa oziroma osi.

V primerjavi s predhodnimi programi je v PRP 2007-2013 več finančnih sredstev namenjeno povečanju konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja ter izboljšanju kakovosti življenja na podeželju in diverzifikaciji podeželskega gospodarstva (Slovenija ima velik potencial za razvoj dodatnih aktivnosti na kmetijah, kot je na primer turizem na kmetiji). Malo manj sredstev pa je v primerjavi s predhodnimi programi namenjeno ukrepu s področja okolja.

2.4.1 Os 1: izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja

Tri prednostne naloge prve osi so (Os 1...2007; Program..., 2008):

- dvig usposobljenosti in krepitev človeškega potenciala v kmetijstvu in gozdarstvu,
- prestrukturiranje fizičnega kapitala v kmetijstvu in gozdarstvu ter spodbujanje inovativnosti,
- izboljšanje kakovosti kmetijske proizvodnje in proizvodov.

Te naloge bodo prispevale k dvigu konkurenčnosti primarnega sektorja in dodani vrednosti na področju kmetijstva, gozdarstva in živilstva. Vplivale bodo tudi na izboljšanje kakovosti okolja in življenja na podeželju.

2.4.2 Os 2: izboljšanje okolja in podeželja

Dve prednostni nalogi druge osi sta (Os 2..., 2007; Program...;2008):

- ohranjanje kmetijstva na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost,

¹ Skupni obseg javnih sredstev znaša skoraj 1,2 milijarde evrov, ki je financiran približno 75 – 80 % iz EU (EKSRP) in približno 20 – 25 % iz proračuna RS.

- spodbujanje okolju prijaznih kmetijskih praks.

Nalogi bosta pomagali pri ohranjanju kmetovanja na območjih z omejenimi dejavniki in spodbujali okolju prijazno kmetovanje. Pripomogli bosti tudi k varovanju okolja in voda, podpirali sonaravne oblike kmetovanja in trajnostno rabo kmetijskih zemljišč.

2.4.3 Os 3: kakovost življenja na podeželju in diverzifikacija podeželskega gospodarstva

Tretja os ima tudi dve prednostni nalogi (Os 3..., 2007; Program..., 2008):

- diverzifikacija podeželskega gospodarstva,
- izboljšanje kakovosti življenja na podeželju.

Nalogi sta namenjeni k večjemu zaposlovanju in kakovostnejšemu življenju na podeželju, gospodarskemu razvoju podeželja in ohranjanje kulturne in naravne dediščine.

2.4.4 Os 4: izvajanje pristopa LEADER

Prednostna naloga četrte osi je vzpodbuda k odločitvi o razvoju posameznega podeželskega območja, po pristopu od spodaj navzgor (pristop LEADER). S tem pristopom bodo nadgrajeni cilji prve, druge in tretje osi (Os 4..., 2007; Program..., 2008).

2.5 SPREMLJANJE POSLOVANJA PODJETJA

Tudi pri dopolnilnih dejavnostih (npr. turizem) na kmetijah se odvijajo procesi, ki so značilni za podjetje ali organizacijo, ki se ukvarja z določeno dejavnostjo. Tudi za dopolnilno dejavnost na kmetiji je potreben poslovni načrt poslovanja, kakor tudi za vsa podjetja in firme, ki želijo postati ter se uveljaviti na trgu.

2.5.1 Ugotavljanje uspešnosti poslovanja podjetja

Analiza uspešnosti poslovanja lastnega podjetja je lažja v primerjavi z analizo tujega podjetja (Bojnec, 2007), saj imamo pri analiziranju lastnega podjetja na razpolago skoraj vse informacije, pri analiziranju tujega pa ne (ponavadi le bilanca stanja in izkaz uspeha).

Po pridobljenih podatkih pa moramo še pravilno interpretirati dobljene rezultate. S pravilno razlago kazalnikov uspešnosti poslovanja podjetja lahko zaključimo, ali je analiza zadovoljiva ali ne (ali podjetje posluje uspešno, ali ne).

2.5.2 Analiza poslovanja podjetja

Pri analizi poslovanja podjetja uporabljamo več metod:

- metode razčlenjevanja (analiza), (razčlenjujemo posamezne sestavine podjetja tako dolgo, dokler ne dobimo tako majhnih elementov, da njihovo nadaljnje razčlenjevanje ni več smiselno),
- metode primerjanja (komparacije), (medsebojno primerjamo posamezne elemente, medsebojno neprimerljive elemente pa izpustimo iz obravnavanja s pomočjo metode izločevanja),

- metode izločevanja (eliminiranja),
- metode osamljenja (izoliranja), (metoda osamljenja nam pomaga, da se lahko podrobneje preučimo posamezen element)
- metode strnjevanja (sinteze), (med seboj povežemo vmesne in končne ugotovitve s pomočjo metode strnjevanja).

Storilnost (produktivnost, proizvodnost), gospodarnost (ekonomičnost) in donosnost (rentabilnost) so ključni kazalci, za pridobitev informacij o poslovni uspešnosti (Udovč, 2000).

2.6 PREDSTAVITEV OBMOČJA MARTINJ VRH

2.6.1 Zgodovina območja

Sprva je bilo to območje neposeljeno, poraslo z gozdovi, vse do 16. stoletja. V letih 1560 – 1580 so začeli z izsekavanjem gozda in s poseljevanjem območja, tako imenovano srednjeveško kolonizacijo. Krepilo se je fužinarstvo, zato se je na to območje priseljevalo vse več ljudi.

V drugi fazi agrarne kolonizacije so posamezniki naseljevali bližnja hribovja. S krčenjem gozdov in kultiviranjem zemlje so nastajale samotne kmetije, grunti in kajže. Začeli so postopno kolonizacijo, imenovano rovtarsko kolonizacijo, proti zahodu iz smeri Smoleva – Ojstri Vrh – Rovte. Končala se je približno leta 1630 in je podvojila število prebivalcev na tem območju. Sredi 17. stoletja se je kolonizacija umirila, hribovje pa je bilo poseljeno v današnjem obsegu (Kac in sod., 2007).

2.6.2 Lega

Območje vasi Martinj Vrh leži v predalpskem delu Slovenije, na severnem delu škofjeloškega hribovja, kjer se razteza med dolinama Poljanske in Selške Sore.

Razgiban relief poseljujejo stavbe, ki so vpete med tremi vrhovi (Koprivnik – 1393 metrov nadmorske višine, Vancovec – 1085 metrov nadmorske višine, Mladi vrh – 1374 metrov nadmorske višine) in strmimi pobočji. Objekti ležijo na povprečni nadmorski višini 800 m. Zaradi vodnatega območja so nastale številne grape, po katerih so speljane ozke ceste, ki povezujejo posamezne domačije med seboj in celotno vas z dolino in bližnjimi kraji in mesti. Vas se razprostira na 1.193 ha površine in je 5 naselje po površini v občini Železniki. Do Železnikov je približno 8 km, do glavnega mesta Slovenija pa približno 50 km.

V vasi je 48 hišnih števil in približno 25 kmetij, ki soustvarjajo krajinsko podobo na tem območju (Kac in sod., 2007).

2.6.3 Prebivalstvo

Število prebivalcev se je povečalo od leta 2002, ko je bilo ob popisu prebivalstva v vasi 232 oseb, leta 2006 pa že 240 oseb (118 moških, 122 žensk). Gostota prebivalstva znaša 19 prebivalcev na km².

Na tem območju ni značilnega odseljevanja v mesta. Vzrok je predvsem v povezanosti družin, vzgoje, možnosti bivanja doma ali v bližini, delovnih mest v Železnikih in izobrazbene strukture.

Ob popisu, leta 2002, je bilo v vasi 88 delovno aktivnih oseb, od tega 18 v kmetijski dejavnosti, 56 v nekmetijski dejavnosti in 10 v storitveni dejavnosti, 4 osebe pa se niso opredelile. Od neaktivnih je bilo 84 otrok, učencev, dijakov in študentov, 48 upokojencev in 8 drugih neaktivnih (Kac in sod., 2007).

2.6.4 Kmetijstvo in gozdarstvo

Velike strmine in razgiban teren preprečuje razvijanje intenzivne kmetijske proizvodnje in omejuje uporabo kmetijske mehanizacije. Kmetijske površine pokrivajo 20,5 % površine Martinj Vrha, od tega je največ intenzivnih in ekstenzivnih travnikov, sledijo jim pašniki, nato pa zemljišča v zaraščanju in ekstenzivni sadovnjaki, najmanj pa je njiv in vrtov. V primerjavi s kmetijsko mehanizacijo je gozdarska mehanizacija dobro razvita, saj uspešno izkoriščajo gozd, ki pokriva kar 77 % površine območja Martinj vrh (Kac in sod., 2007).

2.6.5 Turizem

Lokalno prebivalstvo je že izkazalo velik interes za razvoj turizma. V vasi že obstajati izletniško – turistična kmetija Na Puč in turistična kmetija Pr' Martinšk. Daljše zadrževanje turistov bi omogočili s ponudbo prenočišč, ki pa je še slabo razvita. Turisti se udeležujejo tradicionalnega pohoda Pot preko Martinj Vrha (Pot...,2008), lahko pa bi se posvečali dodatnim rekreacijskim dejavnostim, na primer kolesarjenje, bosa pot, jahanje in podobno (Kac in sod., 2007).

2.6.6 Značilnosti vasi Martinj Vrh

Vas nima značilne vaške strukture, je pa značilna oblika vasi za hribovske vasi. Tip poselitve ki prevladuje se imenuje celek, ki vključuje kmetijo s stanovanjskimi in gospodarskimi zgradbami, ekstenzivnimi sadovnjaki ter pašniki ali travniki. Rob celkov je gozd, ki ima močno vizualno in ekološko vlogo. Celki oziroma domačije so med seboj zelo oddaljene, tako da znašajo razdalje med dvema domačijama tudi po nekaj kilometrov. To območje ima bogate naravne danosti in zoološke posebnosti.

Kljub velikosti Martinj Vrha vas nima svoje cerkve, ampak so vaščani razdeljeni kar v tri različne fare, in sicer Železniki, Zali Log in Sv. Lenart. To pa onemogoča tedensko druženje vaščanov na nedeljskih mašah, ki jih redno obiskujejo. Kljub temu vaščani ostajajo povezani drug z drugim na raznih kulturnih in športnih prireditvah, ki si jih priredijo kar sami (Kac in sod., 2007).

3 MATERIAL IN METODE

V nalogi smo za pridobivanje informacij, potrebnih za analizo uspešnosti poslovanja izbrane izletniško turistične kmetije, uporabili anketni intervju za izletniško turistično kmetijo "Na Puč" ter anketiranje za obiskovalce.

Z gospodarjem smo opravili anketni intervju ter nato analizirali odgovore na vprašanja. V anketnem intervjuju smo opredelili in za tem analizirali dejavnike, ki so pomembni za njihovo uspešno poslovanje. Vprašanja, o katerih smo se pogovarjali z gospodarjem:

- Koliko zemljišč imate v lasti in koliko v najemu?
- Koliko GVŽ imate?
- Koliko je vseh članov gospodinjstva?
- Koliko je članov, ki dela oz. pomaga na kmetiji?
- Ali ima kmetija naslednika?
- Kako ocenjujete življenjski standard vaše družine?
- Kakšna je oblika turistične dejavnosti, s katero se ukvarjate?
- Ali vodite knjigovodsko evidenco dopolnilne dejavnosti?
- Kolikšen del dohodka vam prinese dopolnilna dejavnost na kmetiji glede na celoten dohodek, ki ga ustvarite?
- Ali omogoča dopolnilna dejavnost zaposlitev za polni delovni čas kakšnemu članu vašega gospodinjstva?
- Katere vrste virov finančnih sredstev ste vložili v dopolnilno dejavnost?
- Ali dobivate kakršnekoli subvencije?
- Ali vas območje z omejenimi dejavniki omejuje pri izvajanju vaše dejavnosti?
- Kakšne so nastanitvene zmogljivosti, število sob in število ležišč?
- Kdaj sprejemate goste (skozi vse leto ali le določen del leta)?
- Ali lahko opišete vašo dejavnost (nastanitev, nastanitev z zajtrkom...)?
- Ali imate kakšno dodatno ponudbo na kmetiji?
- Ali imate podatke o številu gostov v prejšnjem letu in številu zasedenih ležišč?
- Kako promovirate vašo dopolnilno dejavnost ter kako visoki so stroški promocije?
- Kakšne želje imate o razvoju vaše dopolnilne dejavnosti?
- Koliko stane kosilo ter kje dobite potrebne surovine?
- Prednosti vaše ponudbe na izletniško turistični kmetiji?
- S kakšnimi nameni največkrat pridejo obiskovalci na vašo kmetijo?

Pogovor smo izvedli junija 2008 na izletniško turistični kmetiji Na Puč. Predhodno smo se za termin dogovorili po telefonu. V kolikor pa je bilo pri analizi odgovorov kaj nejasnosti, smo po telefonu poklicali gospodarja in nam je razložil nejasnosti.

V drugem delu pa smo analizirali odgovore na anketne vprašalnike (priloga A), ki so bili namenjeni obiskovalcem izletniško – turistične kmetije Na Puč. Poskušali smo analizirati tiste dejavnike, ki so z vidika obiskovalcev najpomembnejši za obisk naše izbrane kmetije: zakaj so se odločili za obisk Martinj Vrha in izletniško – turistične kmetije Na Puč, koliko denarja so pripravljeni potrošiti na dan na tej kmetiji, kako pogosto se vračajo sem, kako so izvedeli za to izletniško točko.

Anketni vprašalniki so bili namenjeni samo gostom oziroma obiskovalcem te izletniške točke. Ob enem izmed naših obiskov smo pri gospodarju pustili 60 anketnih vprašalnikov za obiskovalce. Gospodar je bil zelo prijazen in je vsakemu obiskovalcu, kateri ni odklonil vprašalnika, ponudil, da ga tudi izpolni. Od meseca julija do meseca oktobra leta 2008 smo dobili 50 vrnjenih anket, katere smo analizirali z opisno statistiko ter rezultate prikazali z grafi in preglednicami.

S sodelovanjem izletniško turistične kmetije Na Puč ter s pomočjo odgovorov obiskovalcev na vprašalnike smo ocenili dosedanje uspešnost poslovanja in prodiranja na trg kmetij z dopolnilno dejavnostjo, njihovo razpoznavnost in ponudbo, priljubljenost, ter ponovno vračanje gostov na to izletniško točko.

4 REZULTATI

Pot do izletniško turistične kmetij Na Puč nas vodi preko Železnikov, skozi ozke grape in po strmih pobočjih do vasi Martinj Vrh, kjer je tudi kažipot (slika 6) do te kmetije. Cesta je ozka, v večini asfaltirana, razen zadnjih nekaj deset metrov pred kmetijo ni asfaltiranih. Tako pridemo na 800 metrov nadmorske višine do kmetije, kjer lahko vsak človek občuti čist in svež zrak.



Slika 6: Kažipot na križišču Martinj Vrha (foto: K. Boc), 2008.

4.1 ANKETNI INTERVJU Z GOSPODARJEM

V lasti imajo skoraj 40 ha zemljišč (preglednica 2) in 10 glav goveje živine v prosti reji. V najemu nimajo nobenih kmetijskih zemljišč. Njihovo gospodinjstvo šteje pet članov. Gospodar in sin sta zaposlena. Poleg službe pomagata tudi na kmetiji ter pri dopolnilni turistični dejavnosti. Gospodarica ni zaposlena nikjer. Dela doma na kmetiji. Ena hčerka obiskuje fakulteto, ena pa srednjo šolo, obe pa tudi pomagata na kmetiji.

Preglednica 2: Uporabljena zemljišča v lasti izletniško turistične kmetije Na Puč, 2008.

Uporabljena zemljišča	Ha
Njive	0,18
Travniki	10,5
Gozd	28,8
Skupaj	39,48

Svoj življenjski standard ocenjujejo kot nizek. Dodatno motivacijo k uspešnejšemu poslovanju v prihodnje jim gotovo daje tudi vedenje, da bo njihova kmetija imela naslednika (ne vedo pa še kdo od 3 otrok bo prevzel kmetijo) in s tem dopolnilna dejavnost na kmetiji.

Na kmetiji se ukvarjajo z dopolnilno dejavnostjo izletniškega turizma, kmalu pa bodo začeli turistom ponujati tudi ležišča. Ker ne vodijo knjigovodske evidence dopolnilnih dejavnosti, ne moremo točno analizirati, kako uspešno je njihovo poslovanje. Glede na oceno, da jim dopolnilna dejavnost prinese manj kot 10 % dohodka na celotnega dohodka, ki ga ustvarijo, ne moremo oceniti, ali poslujejo uspešno ali neuspešno. Gospodar in sin hodita v službo, saj jima osnovna in dopolnilna dejavnost ne omogočata zaposlitve za polni delovni čas.

Vsa finančna sredstva, vložena v dopolnilno dejavnost, so bila njihova lastna sredstva in tudi sedaj ne dobivajo nobenih subvencij (zanje tudi niso zaprosili). Območje, v katerem izvajajo dopolnilno dejavnost, jih pri poslovanju ne omejuje in zato še lažje uspešno poslujejo.

Uspešnost poslovanja so potrdili tudi s širjenjem dopolnilne dejavnosti, in sicer z izgradnjo nastanitvenih kapacitet. Imajo en apartma z dvema ležiščema, en apartma s štirimi ležišči in eno sobo s štirimi ležišči. Goste bodo sprejemali skozi vse leto ter jim nudili samo nočitve ali nočitve z zajtrkom. Na kmetiji nimajo nobenih dodatnih ponudb, na primer otroško igrišče, jahanje konj ali podobno. Z nastanitvenimi zmogljivostmi so šele na začetku, zato nimajo podatkov o številu gostov na leto in o zasedenosti ležišč. V večini prevladujejo domači gostje, razen če gostje sami s seboj pripeljejo kakšnega sorodnika ali znanca, ki po narodnosti ni Slovenec, nam je povedal gospodar.

Za promocijo ne uporabljajo nobenih načinov promoviranja in s tem nimajo stroškov. Sedaj nimajo posebnih želja o razvoju in širitvi njihove dopolnilne dejavnosti, saj so ravno začeli z nastanitvenimi zmogljivostmi, kar jim je vzelo veliko časa in denarja.

Za kosilo, ki stane 8,00 evrov, eno tretjino potrebne hrane pridelajo sami doma, ostali dve tretjini potrebne hrane oz. surovin pa dokupijo. Na kmetiji so nam povedali, da obiskovalci lahko v mirnem okolju pojedjo kosilo, se sprehajajo po naravi in uživajo v razgledu. To so prednosti njihove ponudbe na izletniško – turistični kmetiji. Zaradi lege, kjer se kmetija Na Puč nahaja, pa so poletja bolj sveža in ne prevroča, kar dobro vpliva na starejše ljudi ali pohodnike.

Na izletniško – turistični kmetiji Na Puč se ustavijo in osvežijo ljudje z različnimi potrebami in nameni. Pogosto pridejo gostje, ki praznujejo rojstni dan, obhajilo ali birmo.

Poskrbijo tudi za veliko pohodnikov, ki se udeležijo tradicionalnega pohoda Pot preko Martinj Vrha. Na kmetiji pa se je odvijalo tudi srečanje vojnih veteranov, ki je skoraj postalo že tradicionalno. Poskrbijo za goste, obiskovalce ali mimoidoče pohodnike, zato se na kmetiji ne bojijo pomanjkanja le-teh. Gospodar pa nam je še povedal, da je potrebno kosila za razne priložnosti vnaprej rezervirati, prav tako tudi nedeljska kosila, ker njihova soba za postrežbo sprejme največ 45 ljudi.



Slika 7: Prikazuje izletniško turistično kmetijo Na Puč (foto: K. Boc), 2008.

4.2 ANALIZA ODGOVOROV OBISKOVALCEV IZLETNIŠKO TURISTIČNE KMETIJE NA PUČ

Ker so gostje kmetije ključnega pomena za poslovanje izletniško – turistične kmetije Na Puč, smo poleg intervjuja gospodarja kmetije anketirali tudi naključne obiskovalce izletniško turistične kmetije. Na našo anketo je odgovorilo 50 obiskovalcev, ki so našo izbrano kmetijo obiskali v času od meseca julija do meseca oktobra leta 2008.

4.2.1 Analiza odgovorov

Prejete ankete smo analizirali po naslednjih spremenljivkah: zakaj so se odločili za obisk Martinj Vrha in izletniško turistične kmetije Na Puč, koliko denarja so pripravljeni potrošiti na dan na tej kmetiji, kako pogosto se vračajo sem ter kako so izvedeli za to izletniško točko. Te spremenljivke smo analizirali glede na spol, starost, stopnjo izobrazbe, število družinskih članov in mesečni dohodek na člana gospodinjstva.

Na anketo je odgovarjalo skoraj dve tretjini žensk (36) od vseh anketiranih oseb.

Preglednica 3: Število in odstotek obiskovalcev kmetije po spolu, 2008.

Spol	Število	%
Moški	18	36
Ženske	32	64
Skupaj	50	100

Starost obiskovalcev in obiskovalk je zelo raznolika. Prevladujejo gostje v starosti od 36 do 54 let (23 oseb). Zatem je bilo 17 oseb starejših od 54 let, 7 oseb starih od 18 do 36 let in tri osebe, ki še niso dopolnile 18 let.

Preglednica 4: Število in odstotek obiskovalcev kmetije po starosti, 2008.

Starost	Število	%
0-18	3	6
18-36	7	14
36-54	23	46
Več kot 54	17	34
Skupaj	50	100

Polovica anketiranih je obkrožilo, da ima opravljeno srednjo oziroma poklicno šolo, 10 jih ima višjo oziroma visoko izobrazbo, 9 jih ima opravljeno osnovno šolo, štirje imajo univerzitetno izobrazbo, eden je odgovoril magisterij oziroma doktorat, eden pa se ni opredelil.

Preglednica 5: Število in odstotek obiskovalcev kmetije po stopnji izobrazbe, 2008.

Stopnja izobrazbe	Število	%
Ni podatka	1	2
Osnovna šola	9	18
Srednja (poklicna) šola	25	50
Višja/visoka izobrazba	10	20
Univerzitetna izobrazba	4	8
Magister, doktor	1	2
Skupaj	50	100

Malo več kot dve tretjini obiskovalcev živi v družini z otroki, po 6 jih živi v družini brez otrok ali pa samih, samo trije pa živijo sami z otroki.

Preglednica 6: Število in odstotek obiskovalcev kmetije po tipu družine, 2008.

Tip družine	Število	%
Sam/a	6	12
Družina brez otrok	6	12
Družina z otroki	35	70
Sam/a z otroki	3	6
Skupaj	50	100

Skoraj pri polovici obiskovalcev znaša mesečni dohodek na člana gospodinjstva od 300 – 600 evrov, 14 obiskovalcev imajo dohodek v velikosti od 600 do 900 evrov, 5 obiskovalcev ima dohodek v višini do 300 evrov, štirje obiskovalci niso obkrožili odgovora, samo pri treh obiskovalcih pa znaša mesečni dohodek na člana gospodinjstva več kot 900 evrov.

Preglednica 7: Število in odstotek obiskovalcev kmetije po velikosti njihovega mesečnega dohodka, 2008.

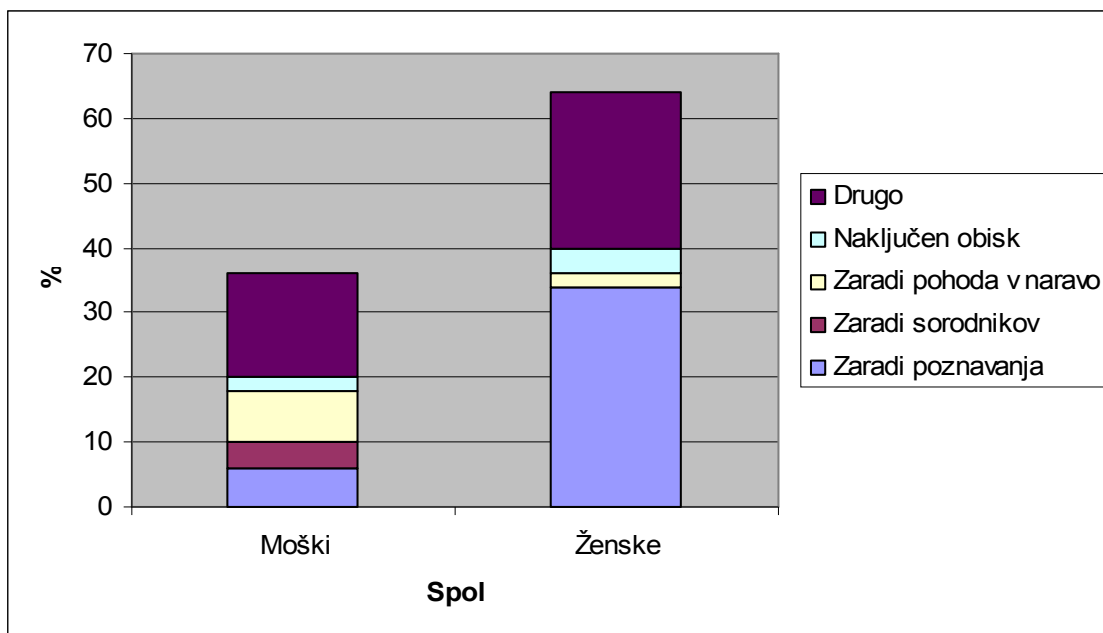
Velikost dohodka	Število	%
Ni podatka	4	8
Do 300 €	5	10
300 - 600 €	24	48
600 - 900 €	14	28
Več kot 900 €	3	6
Skupaj	50	100

Kot je razvidno iz preglednice 8 so kmetijo Na Puč najpogosteje obiskali prebivalci iz občine Železniki, in sicer 37 od 50. Po štirje obiskovalci so bili iz občine Ljubljana in občine Škofja Loka. Iz občine Gornja Radgona so bil trije obiskovalci, eden obiskovalec je bil iz občine Medvode, eden obiskovalec izletniško turistične kmetije Na Puč pa ni podal podatka, iz katere občine prihaja.

Preglednica 8: Število in odstotek obiskovalcev izletniško turistične kmetije Na Puč, glede na občino, iz katere prihajajo, 2008.

Občina	Število	%
Železniki	37	74
Ljubljana	4	8
Škofja Loka	4	8
G.Radgona	3	6
Medvode	1	2
Ni podatka	1	2
Skupaj	50	100

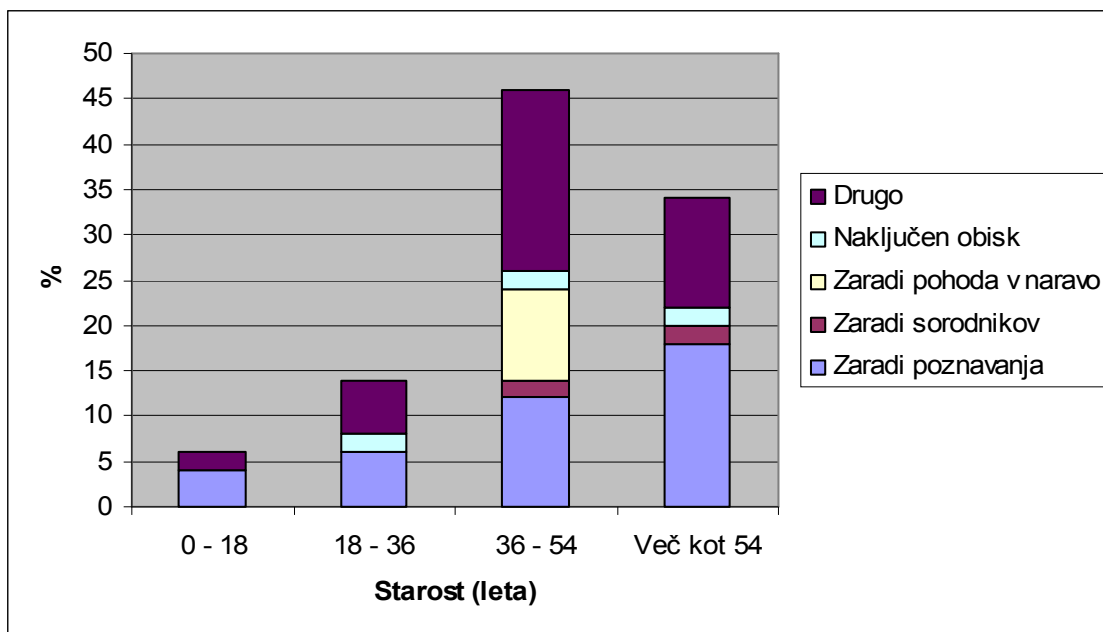
4.2.1.1 Razlog obiska izletniško turistične kmetije Na Puč



Slika 8: Anketiranci po razlogu obiska in spolu, 2008.

Od vseh anketiranih oseb (100%) je bilo 36 % moških in 64 % žensk, ki so odgovarjali na anketni vprašalnik.

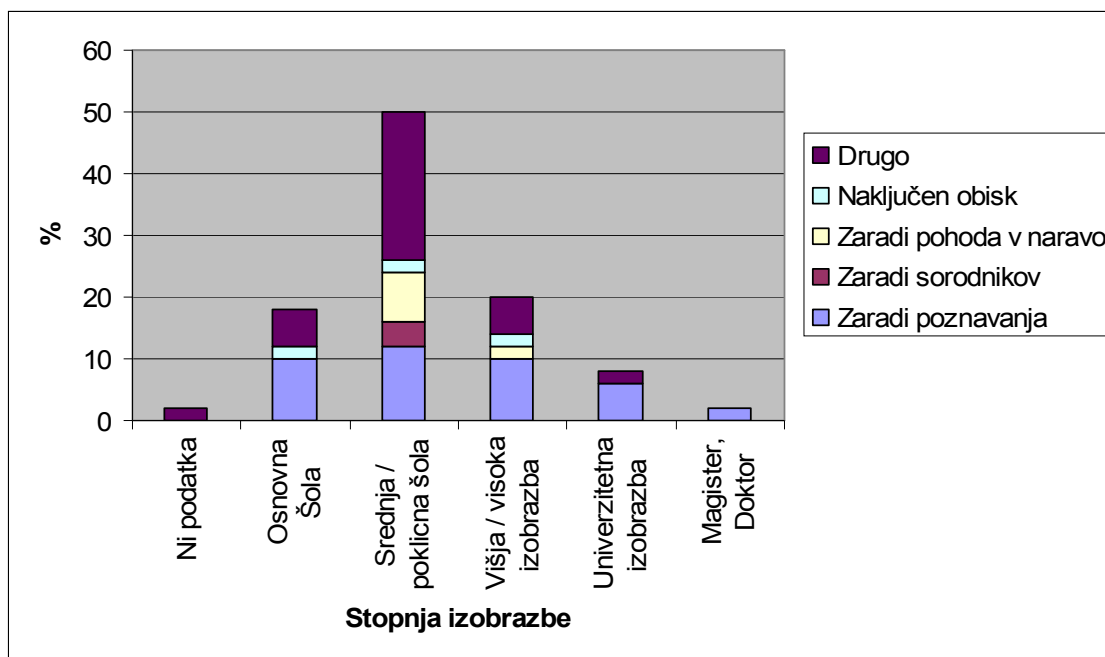
Anketiranci so obiskali kmetijo Na Puč največkrat zaradi njenega poznavanja. Enak razlog so anketiranci navajali tudi pod "drugo". To velja predvsem za ženske, medtem ko je pogost razlog obiska kmetije pri moških tudi pohod v naravno in zaradi sorodnikov, ki pri ženskah ni tako pogost.



Slika 9: Anketiranci po razlogu obiska in starosti, 2008.

Od vseh anketirancev (100%), ki so odgovarjali na anketni vprašalnik, je bilo 6 % anketirancev starih manj kot 18 let, 14 % je bilo starih od 18 do 36 let, 46 % je bilo starih od 36 do 54 let in 34 % anketirancev je bilo starejših od 54 let.

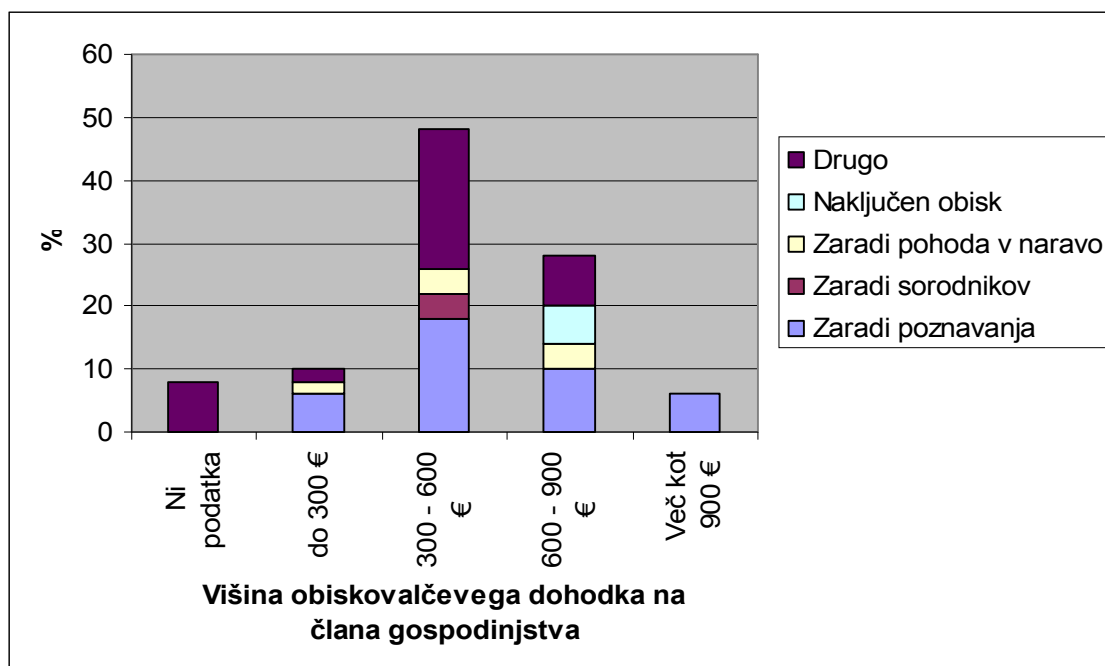
Najpogosteje so anketiranci vseh starosti obiskali kmetijo zaradi poznavanja le – te. V starostni skupini od 36 do 54 let so anketiranci obiskali kmetijo tudi zaradi pohoda v naravo. Nekaj anketirancev, iz starostne skupine od 36 do 54 let in starejši od 54 let, je obiskalo kmetijo Na Puč tudi sorodnikov.



Slika 10: Anketiranci po razlogu obiska in izobrazbi, 2008.

Od celotnega števila anketirancev (100 %), ki so odgovarjali na anketni vprašalnik, 2 % anketirancev ni obkrožilo podatka o izobrazbi, 18 % jih ima dokončano osnovno šolo, 50 % jih ima srednjo oz. poklicno šolo, 20 % višjo oz. visoko šolo, 8 % ima univerzitetno izobrazbo in 2 % anketirancev ima magisterij ali doktorat.

Ne glede na stopnjo izobrazbe anketirancev, razen tistih s srednjo oz. poklicno izobrazbo, so najpogostejše obiskali kmetijo zaradi poznavanja. Samo anketiranci s srednjo oz. poklicno izobrazbo so obiskali kmetijo zaradi sorodnikov, poleg tega, da jo nekateri poznajo in da so nekateri anketiranci s takšno izobrazbo prišli na kmetijo zaradi pohoda v naravo. Pohod v naravo je bil razlog obiska tudi pri nekaterih anketirancih z višjo oz. visoko izobrazbo.

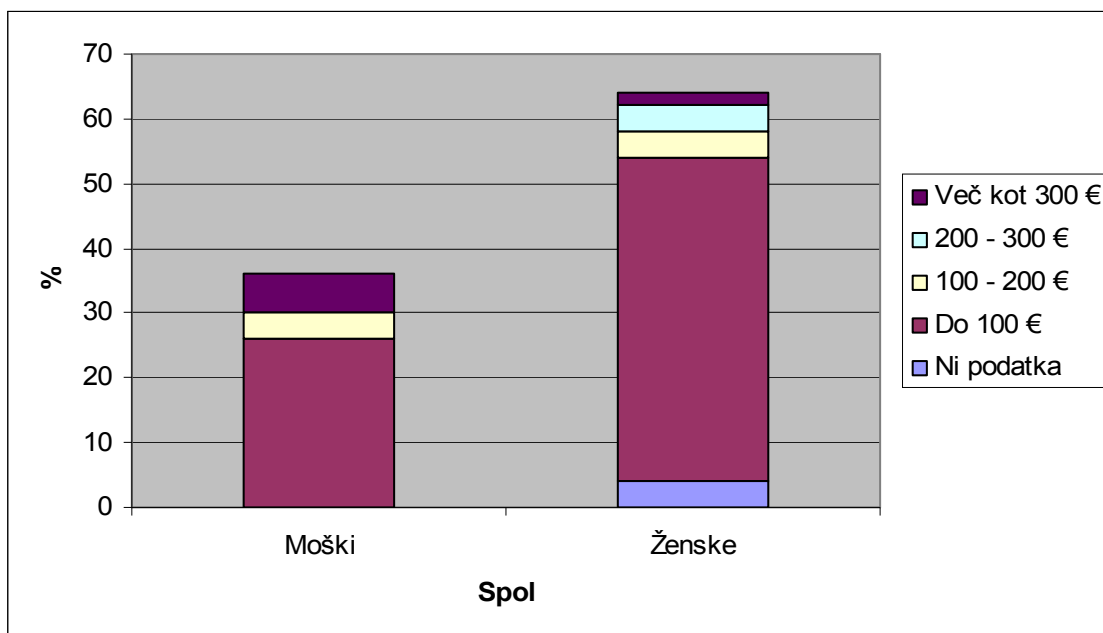


Slika 11: Anketiranci po razlogu obiska in velikosti mesečnega dohodka na člana gospodinjstva, 2008.

Od celotnega števila anketiranih oseb, ki so odgovarjali na anketni vprašalnik, jih 8 % ni obkrožilo podatka o višini dohodka, pri 10 % obiskovalcev zanaša dohodek na člana gospodinjstva do 300 evrov (€), 48 % gostov ima dohodek v višini od 300 do 600 €, 28 % anketirancev prejema dohodek v višini od 600 do 900 € in 6 % anketiranih oseb prejema dohodek višji od 900 € na člana gospodinjstva.

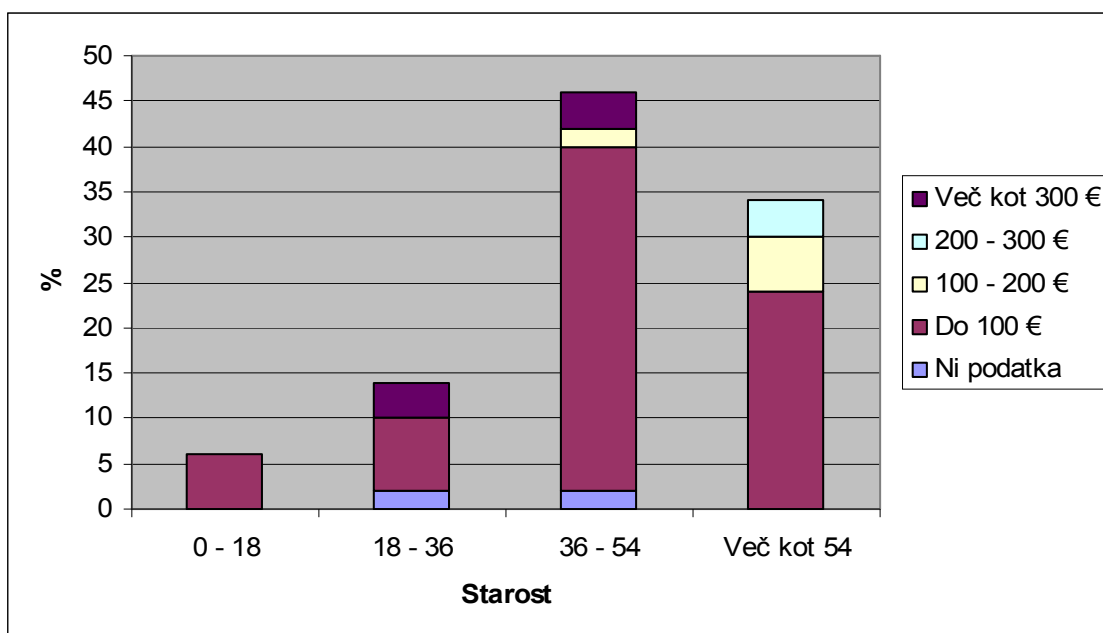
Anketiranci so v glavnem obiskali kmetijo zaradi poznavanja, ne glede na to, kako visok mesečni dohodek na člana gospodinjstva imajo, saj so ta razlog navajali tudi pod odgovor "drugo". Anketiranci z mesečnim dohodkom do 300 € na člana gospodinjstva, anketiranci z mesečnim dohodkom od 300 do 600 € na člana gospodinjstva in anketiranci od 600 do 900 € na člana gospodinjstva so obiskali kmetijo tudi zaradi pohoda v naravo. Samo anketiranci z mesečnim dohodkom od 300 do 600 € na člana gospodinjstva so obiskali kmetijo zaradi sorodnikov. Zaradi naključja so obiskali kmetijo Na Puč le anketiranci z mesečnim dohodkom od 600 do 900 € na člana gospodinjstva.

4.2.1.2 Koliko denarja so obiskovalci pripravljeni potrošiti na dan na izletniško turistični kmetiji Na Puč



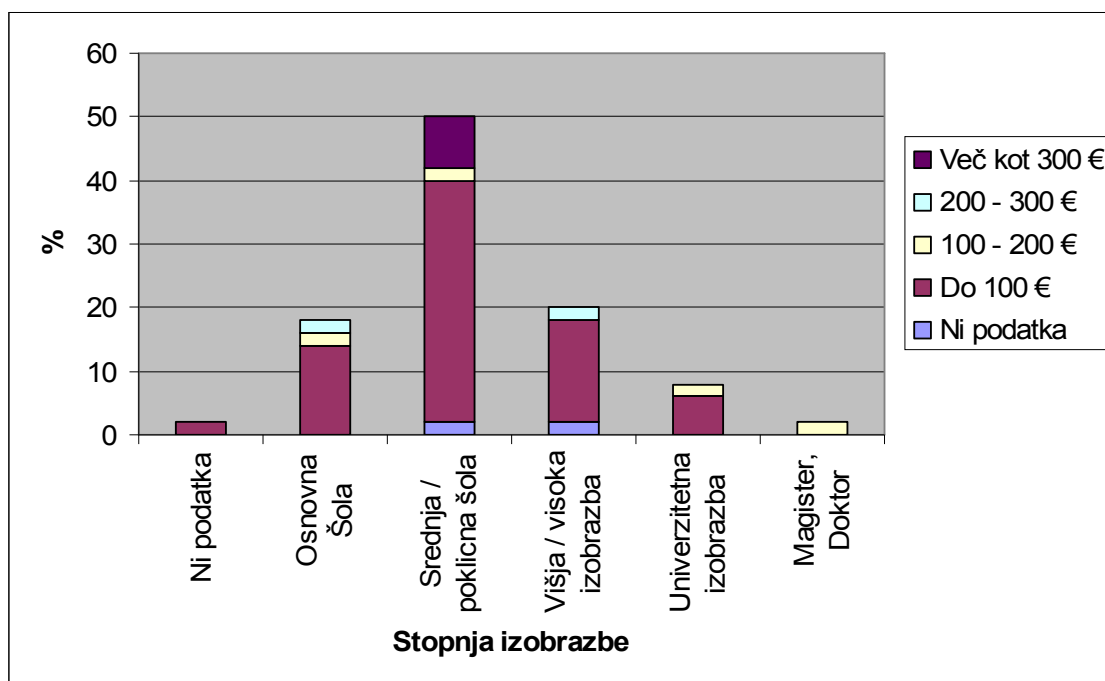
Slika 12: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in spolu, 2008.

V povprečju bi bili anketiranci na kmetiji pripravljeni zapraviti do 100 € na dan. Med spoloma ni bistvene razlike, le da bi bile ženske nekoliko bolj varčne.



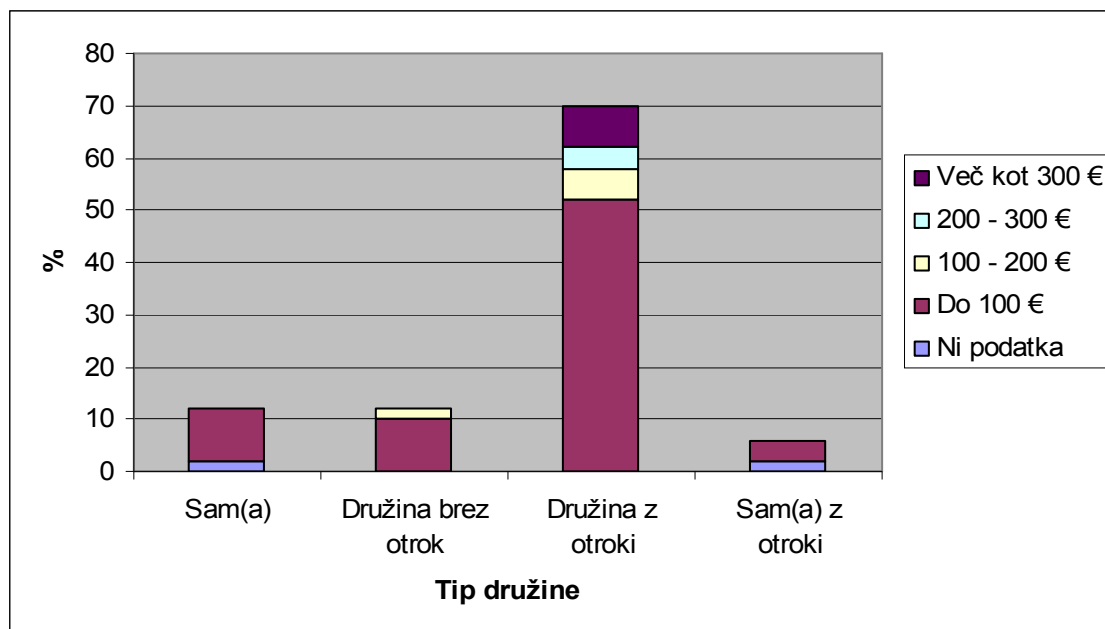
Slika 13: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in starosti, 2008.

Anketiranci bi bili najpogosteje pripravljeni zapraviti do 100 € na dan na kmetiji. Anketiranci, starejši od 54 let, so druga najpogostejša starostna skupina obiskovalcev na kmetiji, in bi zapravili največ v primerjavi z ostalimi anketiranci različnih starosti.



Slika 14: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in stopnji izobrazbe, 2008.

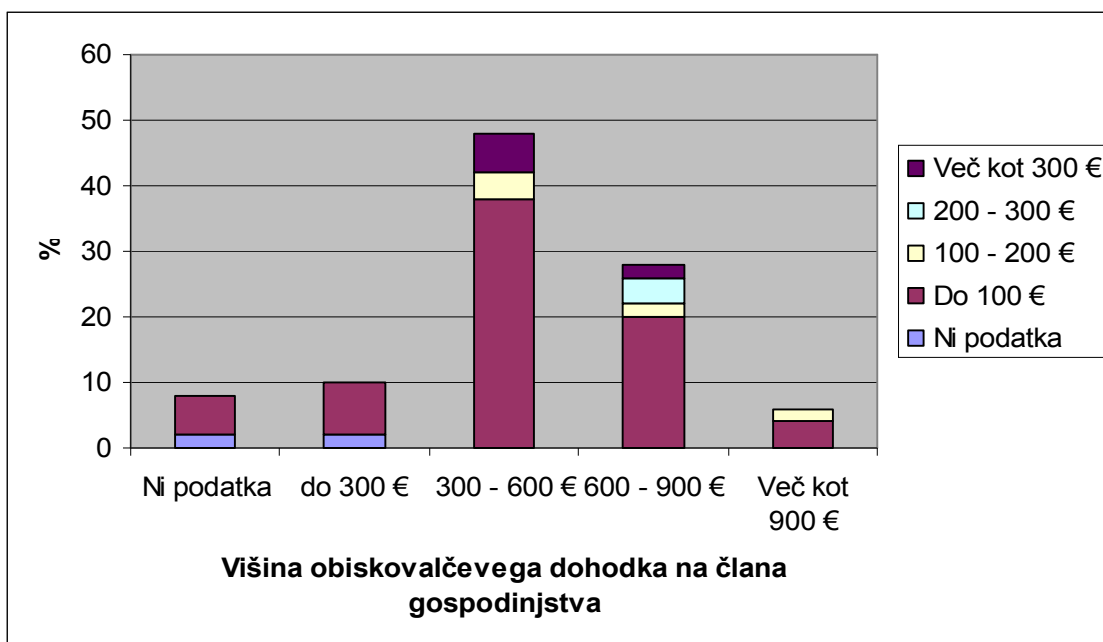
Ne glede na stopnjo izobrazbe so anketiranci na kmetiji največkrat pripravljeni zapraviti do 100 € na dan. Nekaj anketirancev s srednjo oz. poklicno izobrazbo bi bili pripravljeni zapraviti tudi več kot 300 € na dan, vsi anketiranci z magisterijem oz. doktoratom pa bi bili pripravljeni zapraviti od 100 – 200 € na dan.



Slika 15: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in tipu družine, 2008.

Od celega števila anketiranih oseb (100 %), ki so odgovarjali na anketni vprašalnik, jih 12 % živi samih, 12 % v družini brez otrok, 70 % v družini z otroci in 6 % samih brez otrok.

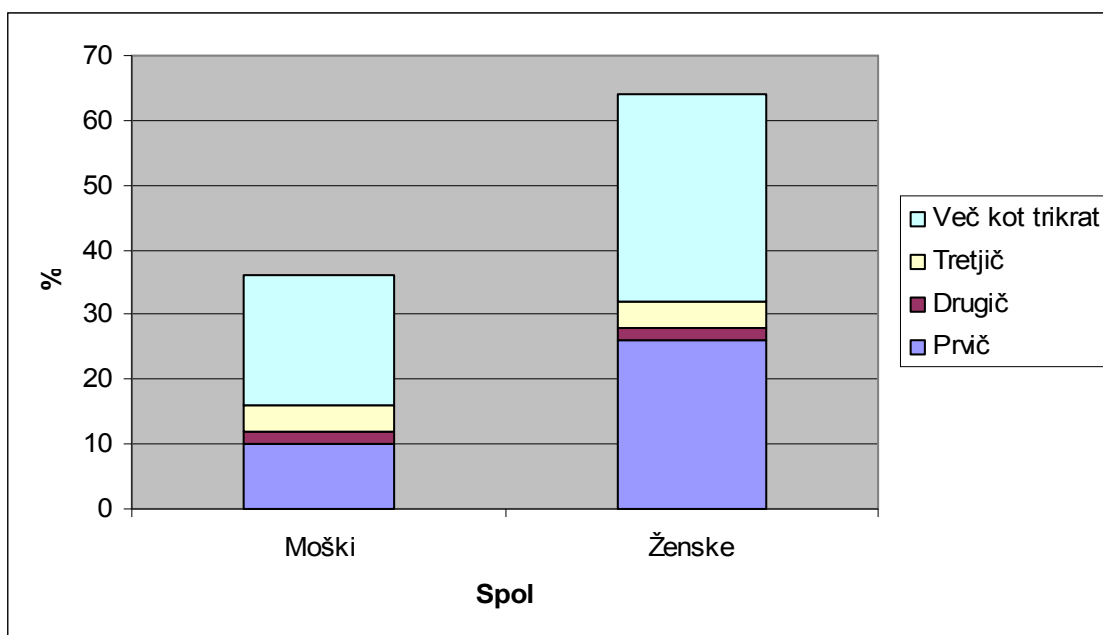
Anketiranci, ki živijo v družini z otroci, so pripravljeni zapraviti največ denarja na dan na kmetiji v primerjavi z ostalimi anketiranci, ki živijo sami ali v družini brez otrok ali pa živijo sami z otroci.



Slika 16: Anketiranci po količini denarja, ki so ga pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji in velikosti mesečnega dohodka na člana gospodinjstva, 2008.

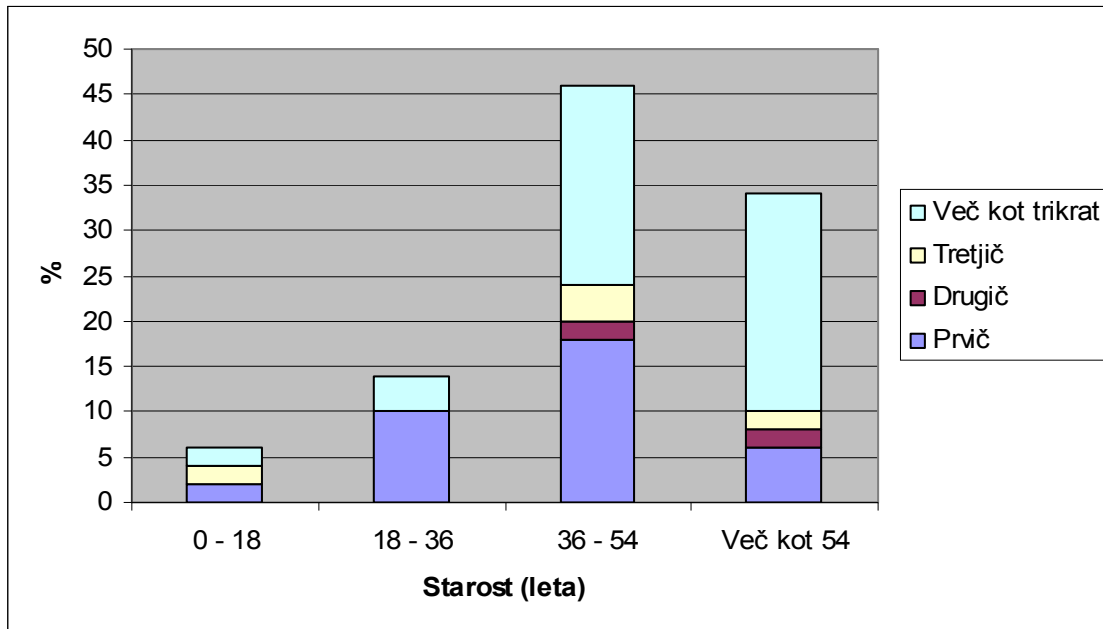
Najpogosteje so anketiranci na kmetiji pripravljeni zapraviti do 100 € na dan, vendar pa so anketiranci z višjim mesečnim dohodkom od 300 € na člana gospodinjstva pripravljeni zapraviti še več.

4.2.1.3 Pogostost vračanja obiskovalcev na izletniško turistično kmetijo Na Puč



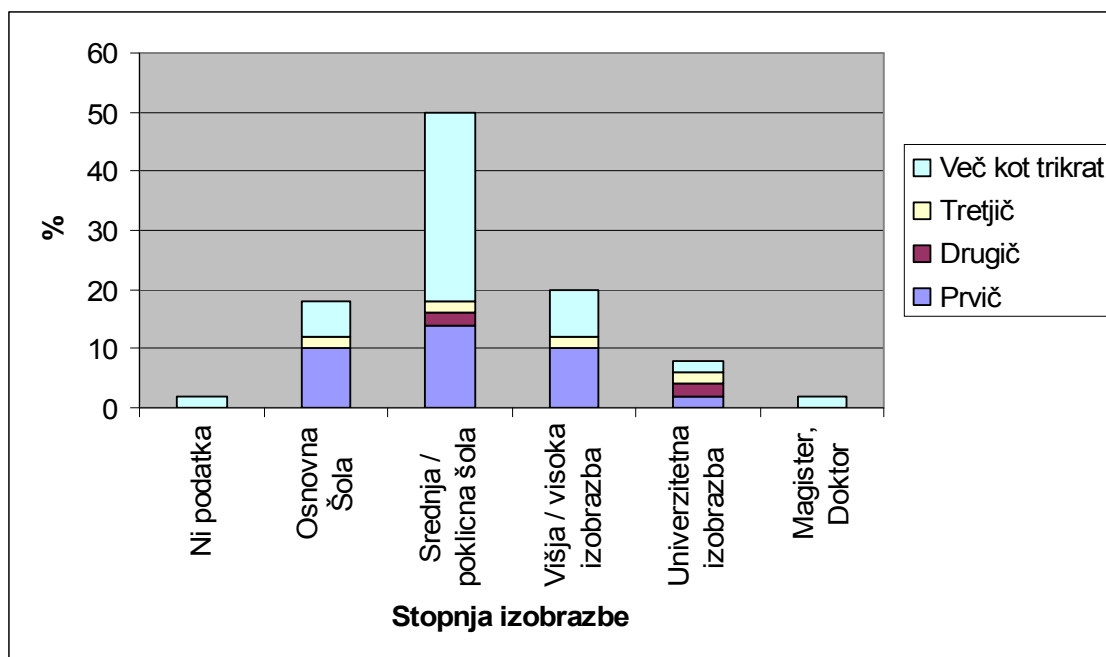
Slika 17: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in spolu, 2008.

Med spoloma ni bistvene razlike glede na pogostost vračanja anketirancev na kmetijo.



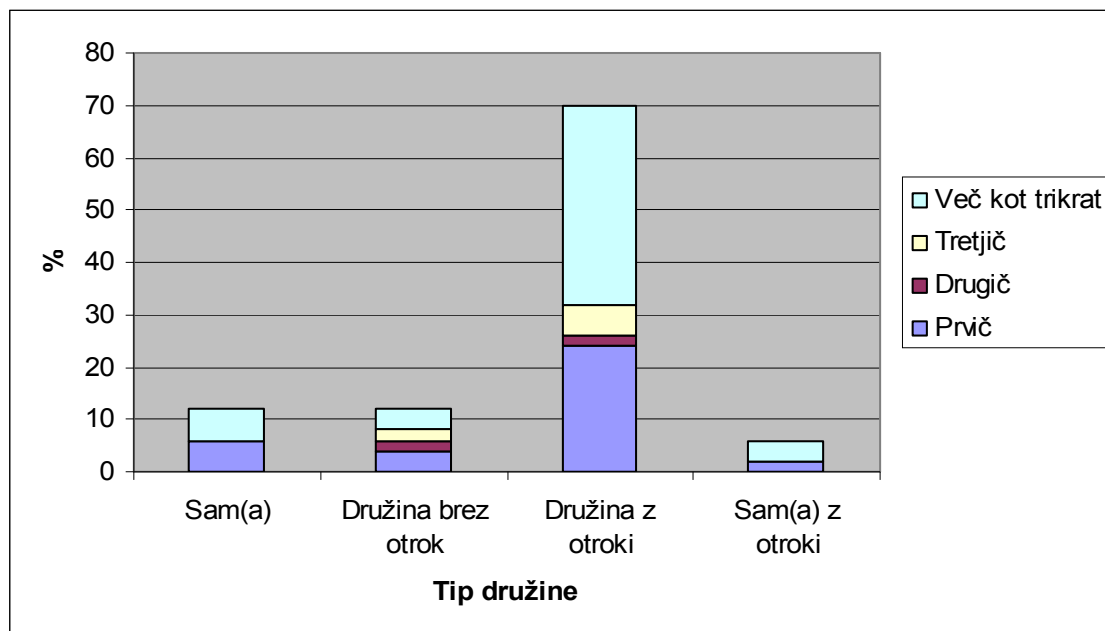
Slika 18: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in starosti, 2008.

Obiski anketirancev, starih od 36 do 54 let in več kot 54 let, so najpogostejši. Manj pogosto obiščejo kmetijo anketiranci, stari od 18 do 36 let in mladoletni anketiranci.



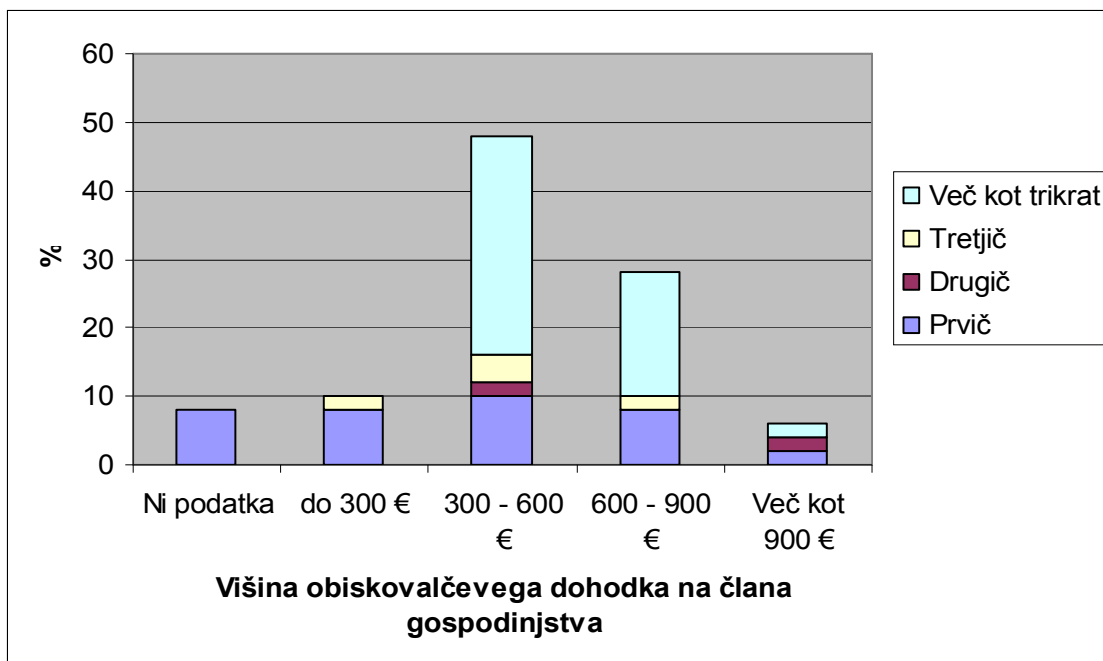
Slika 19: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in stopnji izobrazbe, 2008.

Na kmetijo Na Puč se najpogosteje vračajo anketiranci s srednjo oz. poklicno izobrazbo. Sledijo jim anketiranci z osnovnošolsko izobrazbo in višjo oz. visoko izobrazbo, ki se na kmetijo vračajo redkeje, medtem ko se anketiranci z univerzitetno izobrazbo, z magisterijem oz. doktoratom ter anketiranci brez podatka o izobrazbi, zelo redko vračajo na kmetijo.



Slika 20: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in tipu družine, 2008.

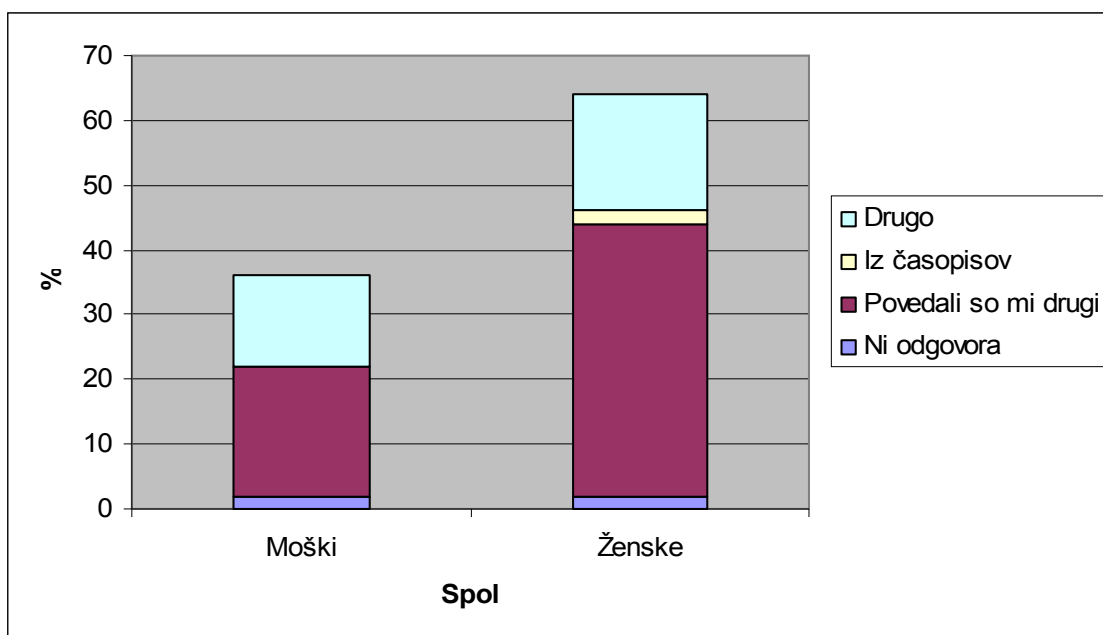
Anketiranci, ki živijo v družini z otroci se najpogosteje vračajo na izletniško turistično kmetijo, redkeje pa se vračajo anketiranci, ki sodijo v ostale tipe družine.



Slika 21: Anketiranci po pogostosti vračanja na kmetijo in velikosti mesečnega dohodka na člana gospodinjstva, 2008.

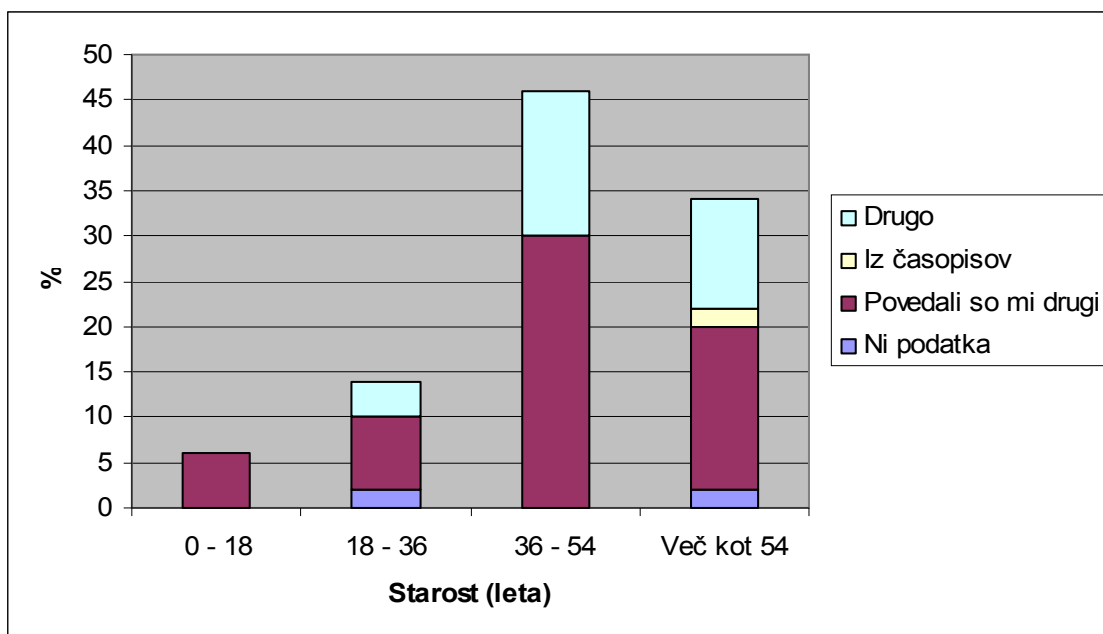
Najpogosteje se na kmetijo vračajo anketiranci z mesečnim dohodkom v višini od 300 do 600 € na člana gospodinjstva. Tej skupini sledijo anketiranci z mesečnim dohodkom na člana gospodinjstva v višini od 600 do 900 €, medtem ko se anketiranci, ki so se uvrstili v druge dohodkovne razrede, precej redkeje vračajo na obravnavano izletniško turistično kmetijo.

4.2.1.4 Vir informacij o obstoju izletniško turistične kmetije Na Puč



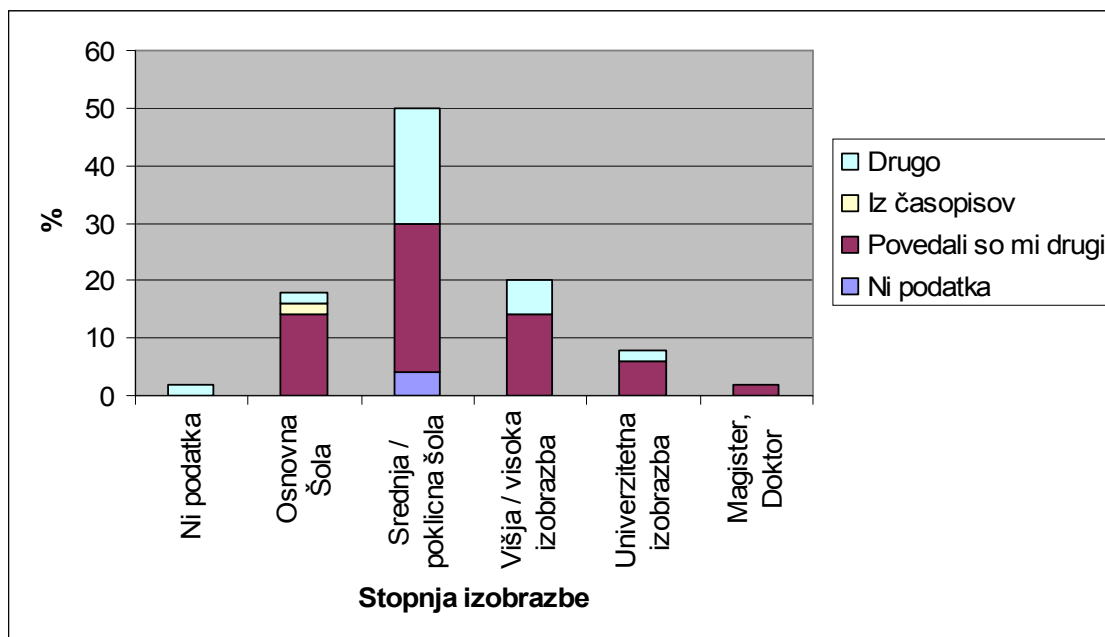
Slika 22: Anketiranci po viru informacij o obstoju kmetije in spolu, 2008.

Med spoloma ni bistvene razlike, kako so anketiranci izvedeli za obstoj izletniško turistične kmetije Na Puč.



Slika 23: Anketiranci po viru informacij o obstoju kmetije in starosti, 2008.

Vsi mladoletni anketiranci so za kmetijo Na Puč izvedeli od drugih ljudi. Starejši anketiranci od 18 let so najpogosteje izvedeli za našo izbrano kmetijo od drugih ljudi, kar so tudi največkrat navedli pod "drugo". Med starostjo anketirancev ni bistvene razlike, kako so izvedeli za izletniško turistično kmetijo Na Puč.



Slika 24: Anketiranci po viru informacij o obstoju kmetije in stopnji izobrazbe, 2008.

Ne glede na stopnjo izobrazbe so anketiranci najpogosteje izvedeli za kmetijo Na Puč od drugih ljudi. Ta vir informacij so največkrat napisali tudi pod "drugo". Med stopnjo izobrazbe ni bistvene razlike, kako so anketiranci izvedeli za kmetijo Na Puč.

4.2.1.5 Mnenja obiskovalcev za povečanje prepoznavnost izletniško turistične kmetije Na Puč

Do sedaj niso na kmetiji uporabili nobenih dodatnih oglaševanj preko medijev, vendar je kljub temu obiskalo kmetijo veliko gostov. Da bi še povečali uspešnost poslovanja kmetije Na Puč z večjim številom obiskovalcev, smo povprašali anketirance, kako naj bi povečali prepoznavnost Martinj Vrha in izletniško turistične kmetije Na Puč.

Veliko ljudi ni odgovorilo na vprašanje (21 anketirancev). Tisti, ki so odgovorili na to vprašanje, so največkrat predlagali več oglasnih sporočil, reklamnih tabel (panojev), oglaševanje preko turističnih društev, preko info točk, v časopisih in na internetu (20 anketirancev). Posamezniki so predlagali dodatne turistične atrakcije, vendar bi morale biti te premišljene in načrtovane, glede na obstoječe razmere na kmetiji in v okolici. Štirje anketiranci so zadovoljni že s sedanjim stanjem, dva pa bi še dodatno razširila ponudbo hrane.

4.2.1.6 Zadovoljstvo obiskovalcev s ponudbo izletniško turistične kmetije Na Puč

Povprašali smo jih tudi, če so zadovoljni s ponudbo izletniško turistične kmetije Na Puč. Razen treh anketirancev, ki niso odgovorili na vprašanje, jih je največ (kar 39 anketirancev) odgovorilo, da so zadovoljni s ponudbo in da se jim zdi ponudba kmetije Na Puč dobra, nekaterim pa odlična. Nekateri, ki so napisali malo daljši odgovor, so največkrat pohvalili hrano (kosila, narezke in pečenice) in osebje. Ena oseba je napisala, da

so cene manj primerne. Neka oseba pa je omenila, da bi lahko imeli mlajše osebje. Obiskovalci so zadovoljni s hrano in s postrežbo, ki jo nudijo na kmetiji Na Puč.

4.2.1.7 Želje oziroma pobude obiskovalcev za spremembe v ponudbi izletniško turistične kmetije Na Puč

Na koncu pa smo obiskovalce povprašali, kaj bi si v ponudbi še želeli oziroma kaj bi želeli spremeniti. Na zadnje vprašanje ni odgovorilo 18 anketirancev. 13 anketirancev ne bi želeli nič dodatnega in prav tako ne bi želeli nič spremeniti. Podobno je odgovorilo 9 anketirancev, ki je zadovoljnih s takšno ponudbo, kot je. Trije anketiranci bi želeli več reklame za to izletniško turistično kmetijo. Dva obiskovalca bi želela asfaltiran dovoz do kmetije, eden od njiju pa je še izrazil željo, da bi bilo možno priti na nedeljsko kosilo brez predhodnega naročila. Posamezni obiskovalci pa so napisali, da bi želeli v ponudbi kakšen organiziran izlet, nekdo bi želel nižje cene, za potrebe enega gosta pa ne bi nič spreminjali. Nekdo je napisal, da je obiskal to kmetijo prvič, nekdo pa še ni preizkusil vsega, da bi bolj točno napisal odgovor.

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

5.1 RAZPRAVA

Najpogostejši odgovori so nam dali profil povprečnega obiskovalca kmetije Na Puč. To je oseba ženskega spola, stara od 36 do 54 let. Za kmetijo Na Puč je izvedela od drugih ljudi, prijateljev ali sorodnikov. Tukaj je bila že več kot trikrat. Njen mesečni dohodek znaša od 300 do 600 evrov, na kmetiji pa bi zapravila do 100 evrov na dan. Živi z družino z otroki. Ima srednješolsko oz. poklicno izobrazbo in prihaja iz občine Železniki. Vzrok obiska je poznavanje kmetije. Prepoznavnost tega kraja in izletniško turistične kmetije Na Puč bi povečali z oglaševanjem v medijih in z reklamnimi panoji. S ponudbo kmetije je zadovoljna. V ponudbi ne bi spreminjala ničesar, saj je zadovoljna z obstoječo ponudbo.

V primeru izletniško turistične kmetije Na Puč velikost dohodka ni merilo za uspešno poslovanje, ampak so to zadovoljni obiskovalci, ki se radi vračajo na kmetijo. To je glavni cilj, in ne maksimiranje dobička. Na kmetiji imajo željo ohraniti sedanje stanje, v prihodnosti pa ga še izboljšati, vendar ne na račun narave, ampak na račun povečanja števila obiskov te kmetije. Z dodatno ponudbo bi lahko še bolj poučevali obiskovalce o lepotah, ki jih imajo v okolici kmetije, in o ohranjanju narave.

Pri Potočnikovih kmetujejo uspešno na lastnih kmetijskih zemljiščih, katerih je vseh 39,48 ha v OMD območju. Vseh pet družinskih članov je zadovoljnih z življenjem v gospodinjstvu, čeprav sami ocenjujejo, da je njihov življenjski standard nizek.

Vzrok obiska naše izbrane kmetije je poznavanje le – te. 40 % gostov različnega spola, starosti, različne stopnje izobrazbe in različnega mesečnega dohodka je obiskalo kmetijo Na Puč zaradi tega, ker jo poznajo. Iz tega sklepamo, da so ti obiskovalci pred anketiranjem že bili na kmetiji ali pa jim je o kmetiji razlagal nekdo drug.

38 obiskovalcev, ne glede na spol, starost, stopnjo izobrazbe in višino mesečnega dohodka na člana gospodinjstva je pripravljenih zapraviti do 100 € na dan na kmetiji. Od 35 obiskovalcev, ki živijo v družini z otroki, jih je 26 pripravljenih zapraviti do 100 € na dan, trije od 100 do 200 €, dva od 200 do 300 € in kar štirje so pripravljeni zapraviti več kot 300 € na dan na tej kmetiji.

Pogostost ponovnega obiska anketirancev kmetije ni odvisna od spola. Na kmetiji Na Puč se izredno potrudijo za obiskovalca, ker se jih več kot polovica ponovno vrne na kmetijo. Opazili smo, da se pogosteje vračajo na kmetijo gostje, ki so starejši od 36 let. Kmetijo Na Puč je obiskalo 23 anketirancev starih od 36 do 54 let in 17 anketirancev starejših od 54 let. Kar 41 anketirancev ima višji mesečni dohodek od 300 € na člana gospodinjstva, in prav ti anketiranci se pogosteje vračajo na kmetijo v primerjavi z anketiranci, katerih mesečni dohodek znaša manj kot 300 € na člana gospodinjstva. Ti anketiranci (9) pa so bili na kmetiji največkrat prvič.

O obstoju naše izbrane kmetije je kar 31 anketiranih oseb izvedelo od drugih ljudi, ne glede na spol, starost ali stopnjo izobrazbe anketirancev. Kljub temu, da ne oglašujejo svoje dopolnilne dejavnost nikjer, ljudje dobro poznajo to kmetijo in jo zelo pohvalijo.

Najbolje pove pregovor "Dober glas seže v deveto vas", kot je tudi navedel eden izmed anketirancev.

5.2 SKLEPI

Pri analizi razloga za obisk kmetije anketirancev smo ugotovili:

- anketiranci so obiskali kmetijo Na Puč največkrat zaradi njenega poznavanja. Enak razlog so anketiranci navajali tudi pod "drugo". To velja predvsem za ženske, medtem ko je pogost razlog obiska kmetije pri moških tudi pohod v naravno in zaradi sorodnikov, ki pri ženskah ni tako pogost;
- najpogosteje so anketiranci vseh starosti obiskali kmetijo zaradi poznavanja le – te. V starostni skupini od 36 do 54 let so anketiranci obiskali kmetijo tudi zaradi pohoda v naravo. Nekaj anketirancev, iz starostne skupine od 36 do 54 let in starejši od 54 let, je obiskalo kmetijo Na Puč tudi sorodnikov
- ne glede na stopnjo izobrazbe anketirancev, razen tistih s srednjo oz. poklicno izobrazbo, so najpogosteje obiskali kmetijo zaradi poznavanja. Samo anketiranci s srednjo oz. poklicno izobrazbo so obiskali kmetijo zaradi sorodnikov, poleg tega, da jo nekateri poznajo in da so nekateri anketiranci s takšno izobrazbo prišli na kmetijo zaradi pohoda v naravo. Pohod v naravo je bil razlog obiska tudi pri nekaterih anketirancih z višjo oz. visoko izobrazbo.
- anketiranci so v glavnem obiskali kmetijo zaradi poznavanja, ne glede na to, kako visok mesečni dohodek na člana gospodinjstva imajo, saj so ta razlog navajali tudi pod odgovor "drugo". Anketiranci z mesečnim dohodkom do 300 € na člana gospodinjstva, anketiranci z mesečnim dohodkom od 300 do 600 € na člana gospodinjstva in anketiranci od 600 do 900 € na člana gospodinjstva so obiskali kmetijo tudi zaradi pohoda v naravo. Samo anketiranci z mesečnim dohodkom od 300 do 600 € na člana gospodinjstva so obiskali kmetijo zaradi sorodnikov. Zaradi naključja so obiskali kmetijo Na Puč le anketiranci z mesečnim dohodkom od 600 do 900 € na člana gospodinjstva.

Pri analizi, koliko denarja so anketiranci na kmetiji pripravljeni potrošiti na dan smo ugotovili:

- v povprečju bi bili anketiranci na kmetiji pripravljeni zapraviti do 100 € na dan. Med spoloma ni bistvene razlike, le da bi bile ženske nekoliko bolj varčne;
- anketiranci bi bili najpogosteje pripravljeni zapraviti do 100 € na dan na kmetiji. Anketiranci, starejši od 54 let, so druga najpogostejša starostna skupina obiskovalcev na kmetiji, in bi zapravili največ v primerjavi z ostalimi anketiranci različnih starosti;
- ne glede na stopnjo izobrazbe so anketiranci na kmetiji največkrat pripravljeni zapraviti do 100 € na dan. Nekaj anketirancev s srednjo oz. poklicno izobrazbo bi bili pripravljeni zapraviti tudi več kot 300 € na dan, vsi anketiranci z magisterijem oz. doktoratom pa bi bili pripravljeni zapraviti od 100 – 200 € na dan;
- anketiranci, ki živijo v družini z otroci, so pripravljeni zapraviti največ denarja na dan na kmetiji v primerjavi z ostalimi anketiranci, ki živijo sami ali v družini brez otrok ali pa živijo sami z otroci;

- najpogosteje so anketiranci na kmetiji pripravljeni zapraviti do 100 € na dan, vendar pa so anketiranci z višjim mesečnim dohodkom od 300 € na člana gospodinjstva pripravljeni zapraviti še več.

Pri analizi pogostosti vračanja anketirancev na kmetijo Na Puč smo ugotovili:

- med spoloma ni bistvene razlike glede na pogostost vračanja anketirancev na kmetijo;
- obiski anketirancev, starih od 36 do 54 let in več kot 54 let, so najpogostejši. Manj pogosto obiščejo kmetijo anketiranci, stari od 18 do 36 let in mladoletni anketiranci;
- na kmetijo Na Puč se najpogosteje vračajo anketiranci s srednjo oz. poklicno izobrazbo. Sledijo jim anketiranci z osnovnošolsko izobrazbo in višjo oz. visoko izobrazbo, ki se na kmetijo vračajo redkeje, medtem ko se anketiranci z univerzitetno izobrazbo, z magisterijem oz. doktoratom ter anketiranci brez podatka o izobrazbi, zelo redko vračajo na kmetijo;
- anketiranci, ki živijo v družini z otroci, se najpogosteje vračajo na izletniško turistično kmetijo, redkeje pa se vračajo anketiranci, ki sodijo v ostale tipe družine;
- najpogosteje se na kmetijo vračajo anketiranci z mesečnim dohodkom v višini od 300 do 600 € na člana gospodinjstva. Tej skupini sledijo anketiranci z mesečnim dohodkom na člana gospodinjstva v višini od 600 do 900 €, medtem ko se anketiranci, ki so se uvrstili v druge dohodkovne razrede, precej redkeje vračajo na obravnavano izletniško turistično kmetijo.

Pri analizi anketirancev o viru informacije o obstoju kmetije, smo ugotovili:

- med spoloma ni bistvene razlike, kako so anketiranci izvedeli za obstoj izletniško turistične kmetije Na Puč;
- vsi mladoletni anketiranci so za kmetijo Na Puč izvedeli od drugih ljudi. Starejši anketiranci od 18 let so najpogosteje izvedeli za našo izbrano kmetijo od drugih ljudi, kar so tudi največkrat navedli pod "drugo". Med starostjo anketirancev ni bistvene razlike, kako so izvedeli za izletniško turistično kmetijo Na Puč;
- ne glede na stopnjo izobrazbe so anketiranci najpogosteje izvedeli za kmetijo Na Puč od drugih ljudi. Ta vir informacij so največkrat napisali tudi pod "drugo". Med stopnjo izobrazbe ni bistvene razlike, kako so anketiranci izvedeli za kmetijo Na Puč.

6 POVZETEK

Ko smo prvič obiskali območje Martinj Vrh, smo obiskali tudi izletniško turistično kmetijo Na Puč. Zanimalo nas je, koliko gostov sploh obišče to kmetijo. Zato smo sestavili raziskovalne ankete, ki so nam dale odgovore na raziskovalna vprašanja, kakšen je vzrok obiska, koliko denarja so obiskovalci pripravljeni potrošiti na dan na kmetiji, kako pogosto se vračajo in kako so izvedeli za kmetijo Na Puč. Odgovore anketirancev smo analizirali z opisno metodo, ter jih prikazali s preglednicami in grafi.

Ugotovili smo, da je naša izbrana izletniško turistična kmetija med ljudmi zelo poznana, saj se med ljudmi prenaša informacija o njenem obstoju. Večina obiskovalcev je zadovoljnih s takšno ponudbo, kot je sedaj in ne bi spreminjali ničesar. Z nekaterimi dodatnimi ukrepi, kot so npr. asfaltiranje poti do kmetije, več reklamnih oglasov, pomoč države in EU, dodatna ponudba izletniško turistične kmetije (najprimernejše glede na prostor, v katerem se nahajajo, npr. lahko bi organizirali več pohodov po bližnjih hribih) in vključitev gostov v vsakdanje delo ali prikaz kmečkega dela, bi gostom posredno ali neposredno omogočili aktivno preživljanje počitnic. S pozitivnimi izkušnjami bi povečali oglaševanje med ljudmi ter posledično povečali zanimanje in obiske novih ljudi, ki bi se želeli odmakniti od vsakdanjega vrveža.

Vse več ljudi bi izvedelo za kmetijo in bi jo želeli obiskati, predvsem poleti, ker so poletja zelo osvežujoča in sveža na območju Martinj Vrh, kjer se tudi nahaja kmetija Na Puč. Daljše zadrževanje turistov bodo v kratkem omogočili s ponudbo ležišč. Več gostov pomeni še več dela za domače. Dopolnilna dejavnost bi tako omogočala še kakšnemu družinskemu članu zaposlitev za polni delovni čas.

Po pogovoru z gospodarjem smo ugotovili, da je izletniško turistična kmetija Na Puč dobro obiskana, saj so zadovoljni z obiskom in številom gostov. Povedali so nam še, da je za njih pomemben vsak gost, ki odide zadovoljen ter se še kdaj vrne.

7 VIRI

- Bojnec Š. 2007. Ekonomika podjetja. Koper, Fakulteta za management: 279 str.
- Dernulc S., Iljaš U., Kutin Slatnar B., Orešnik I., Cunder T., Golež M., Juvančič L. 2002. Popis kmetijskih gospodarstev, Slovenija, 2000. Ljubljana, Statistični urad Republike Slovenije: 256 str.
- Kac V., Nastran M., Boc K., Šegina A. 2007. Nagradni študentski natečaj za izvedbo razvojnega načrta slovenske vasi oziroma območja Martinj Vrh. Ljubljana: 14 str.
- Kakovost. 2007. Združenje turističnih kmetij Slovenije.
<http://www.turisticnekmjetije.si/kvaliteta.asp> (15. jul. 2008)
- Krašovec J. 2008. Predelava kmetijskih pridelkov in storitve na kmetiji. Slovenj Gradec, Kmetijska založba d.o.o.: 44 str.
- Krašovec M. 1997. Uspešna turistična kmetija. Ljubljana, samozaložba: 79 str.
- Kulovec M. 2002. Dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Ljubljana, ČZD Kmečki glas: 175 str.
- Os 1 – izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja. 2007. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013/vsebina_programa_razvoja_podezelja/os_1_izboljsanje_konkurencnosti_kmetijskega_in_gozdarskega_sektorja/ (18. nov. 2008)
- Os 2 – izboljšanje okolja in podeželja. 2007. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013/vsebina_programa_razvoja_podezelja/os_2_izboljsanje_okolja_in_podezelja/ (18. nov. 2008)
- Os 3 – kakovost življenja na podeželju in diverzifikacija podeželskega gospodarstva. 2007. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013/vsebina_programa_razvoja_podezelja/os_3_kakovost_zivljenja_na_podezelju_in_diverzifikacija_podezelskega_gospodarstva/ (18. nov. 2008)
- Os 4 – leader. 2007. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013/vsebina_programa_razvoja_podezelja/os_4_leader/ (18. nov. 2008)
- Pravilnik o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov in marin. Ur. l. RS, št. 29/97

Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost. Ur. l. RS, št. 78/99

Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti. Ur.l. RS, št. 88/00

Pravilnik o veterinaro-sanitarnih pogojih za proizvodnjo živil živalskega izvora ter oddajo v promet za javno potrošnjo. Ur. l. RS, št. 91/99

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007 do 2013. 2. sprememba. 2008. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: 322 str.
http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/saSSo/PRP_2007-2013/PRP_2007-2013_2._sprememba.pdf (16. dec. 2008)

Pot preko Martinj Vrha. 2008.
<http://www.jzr.si/images/tinymce/datoteke/Turizem/tematske%20poti/POT%20PREKO%20MARTINJ%20VRHA.pdf> (21. avg. 2008)

Udovč A. 2000. Ekonomika in organizacija kmetijske proizvodnje. Ljubljana, Biotehniška fakulteta: 149 str.

Uredba Evropskega parlamenta in sveta (ES) o higieni živil. Ur.l. EU, št. 852/04
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sl/dd/13/34/32004R0852SL.pdf> (23. avg. 2008)

Zakon o kmetijstvu. Ur.l. RS, št. 45/08

Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili. Ur.l. RS, št. 52/00

Zemljič D. 2008. Neznanka ostajajo stroški prehoda. Kmečki glas, 4, 65: 5

ZAHVALA

Za strokovno pomoč in nasvete pri izdelavi diplomske naloge se najlepše zahvaljujem mentorju prof. dr. Andreju Udovču.

Zahvaljujem se Potočnikovim z Martinj Vrha (izletniško – turistična kmetija Na Puč) za posredovane informacije, katere so mi pomagale pri izdelavi diplomske naloge.

Najlepša hvala staršem, ki so mi omogočili študij, me vzpodbujali in podpirali, ter hvala moji puncu Maji za vso pomoč, vzpodbudo in potrpežljivost.

Zahvala tudi sošolkam in sošolcem, ki so mi pomagali pri študiju. Doživeli smo veliko lepih trenutkov.

Priloga

VPRAŠALNIK ZA ANKETNI INTERVJU ZA OBISKOVALCE

(odgovore prosim obkrožite; ali pa jih dopolnite, kjer je to potrebno; če obkrožite "drugo", jih dopolnite; vprašalnik je anonimen, rezultate bom uporabil izključno za izdelavo diplomske naloge)

1. Obkrožite spol?
 - a) m
 - b) ž
2. Vaša starost?
 - a) 0-18 let
 - b) 18 – 36 let
 - c) 36 – 54 let
 - d) več kot 54 let
3. Zakaj ste se odločili za obisk Martinj vrha in izletniško-turistične kmetije 'Na Puč'?
 - a) zaradi poznavanja
 - b) zaradi sorodnikov na Martinj vrhu
 - c) zaradi pohoda v naravo
 - d) obisk je naključen
 - e) drugo: _____
4. Prosim, navedite ime občine v kateri prebivate?

5. Obkrožite stopnjo izobrazbe, in na črto napišite kaj ste po poklicu?
 - a) osnovna šola
 - b) srednja (poklicna) šola/izobrazba
 - c) višja / visoka izobrazba
 - d) univerzitetna izobrazba
 - e) magister, doktor
 - f) poklic: _____
6. Živim:
 - a) Sam/a
 - b) z družino brez otrok
 - c) z družino z otroci
 - d) Sam/a z otroci
7. Koliko je dohodek na člana gospodinjstva mesečno? Ustrezno obkrožite:
 - a) do 300 €
 - b) 300 € - 600 €
 - c) 600 € - 900 €
 - d) več kot 900€

8. Koliko denarja ste pripravljeni potrošiti (je to mišljeno na dan ali na celotno bivanje)?

- a) do 100 €
- b) 100 € - 200 €
- c) 200 € - 300 €
- d) več kot 300 €

9. Kako pogosto se vračate sem?

- a) tukaj sem prvič
- b) tukaj sem bil že lansko leto
- c) tukaj sem že 2. leto
- d) več let

10. Kako ste zvedeli za to izletniško točko?

- a) povedali so mi drugi
- b) iz časopisov
- c) preko interneta
- d) drugo _____

11. Kako bi po vašem mnenju še povečali prepoznavnost tega kraja in izletniško-turistične kmetije 'Na Puč'?

12. Ali ste zadovoljni s ponudbo in kakšna se vam zdi ponudba izletniško-turistične kmetije?

13. Kaj si v ponudbi še želite oz. bi želeli spremeniti?

Hvala za sodelovanje!